

እዚህ መጽሐፍ ላይ ያለው የማስተማር ዘዴ መምህራ መምህር ሲሳይ እኔን ያስተማረበትና እኔ በማውቀው ብቻ ከ750 በላይ በገና ደርዳሪዎች የፈሩበት /የተገኙበት/ ነው። በተጨማሪም መጽሐፉ ተማሪዎች ለብዙ ዓመታት ሲገጥማቸው የነበረውን የበገና አደራደር መለማመጃና መማሪያ መጽሐፍ ችግር የሚፈታ ሲሆን ይህን መጽሐፍ በትክክል አንብቦና ተረድቶ ለሚለማመድ ሁሉ በአጭር ጊዜ ውስጥ በገና መደርደር ይችላል የሚል እምነት አለኝ።

ቀለል ባለ ዘዴ በገናን የመማሪያ መጽሐፍ ችግር ባለበት በአሁኑ ወቅት ይህ መጽሐፍ እንዲዘጋጅ የረዳን እግዚአብሔር አምላካችን የተመሰገነ ይሁን።

አቤል ተክሉ /ኢንጂነር/
የበገና መምህር

የበገና መማሪያ

(ተሻሻለ የቀረበ)

ሲሳይ በገና

የዜማ መሣሪያዎች ማስልጠኛ ተቋም

— በገና — ክራር — ክብሮ
— መሠንቆ — ዋሽንት

ደህላጥናል

የኢትዮጵያ ባሕላዊ የዜማ መሣሪያዎችን
በቃት ባላቸው መምህራን እናሰለጥናለን።
የዜማ መሣሪያዎችን በጥራት እናመርታለን።

ስልክ 0911 35 85 60

Email: sisaybegena@gmail.com

የበገና መሣሪያ

፩ኛ መጽሐፍ

ለሁለተኛ ጊዜ ተሻሽሎ የቀረበ

በመምህር ሲሳይ ደምሴ ገብረጻድቅ

መስከረም ፳፻፱ ዓ.ም
አዲስ አበባ

© መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው፡፡

የመጀመሪያ እትም ሰኔ 2003 ዓ.ም
 ሁለተኛ እትም ሐምሌ 2004 ዓ.ም
 ሦስተኛ እትም ግንቦት 2006 ዓ.ም
 ዐራተኛ እትም ሐምሌ 2007 ዓ.ም
 አምስተኛ እትም መስከረም 2009 ዓ.ም (ተሻሻሎ የታተመ)
 ስድስተኛ እትም ነሐሴ 2009 ዓ.ም

ለሁለተኛ ጊዜ ተሻሽሎ የቀረበው እትም መግለጫ

- የመጀመሪያው እትም ታትሞ ከተሰራጨ ጀምሮ በመምህራንና በተማሪዎች ሊቀርቡ የነበሩ አስተያየቶችን አካትቷል፡፡
- የገጽ ሽፋኑ ሥዕል ተሻሽሏል፤
- በክፍለ ትምህርት አንድ የምዘና ጥያቄዎች ተጨምረዋል፤
- የጣትና የድምጽ መልመጃዎች ከበሬቱ በተሻለ ሁኔታ ቀርበዋል፤
- የመዝሙር ቁጥሮችና ግጥሞች እንዲነበቡ ጎላ ብለው ተስተካክለዋል፤
- የገጽ ብዛት ከ60 ገጽ ወደ 72 ገጽ ከፍ ብሏል፡፡

የሽፋን ሥዕል መግለጫ

በክብ ቅርጽ አረንጓዴ ቢጫ ቀይ ሆኖ የሚታየው ቀስተ ደመናን የሚወክል ሲሆን ይህም የሕገ ልቡና፣ የቅዱስ ዳዊት ኮከብ የሕገ ኦሪት፣ መስቀል የሐዲስ ኪዳን ምልክት ሲሆን በገና በሦስቱም ሕግጋት እግዚአብሔር የተመሰገነበት የዜማ ዕቃ መሆኑን ለማጠየቅ ነው፡፡

አድራሻ፡-

ስልክ፡- 0911 35 85 60
 Email: sisaybegena@gmail.com

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ አሜን፡፡

የምስጋና ጸሎት

የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ከድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሷ ነፍስ ነስተህ ሰው የሆንክ ጌታዬ አምላኬ መድኃኒቴ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ! አመሰግንሃለሁ፤ አክብርሃለሁ፤ እገዛልሃለሁ፡፡

በኃጢአቴ በበደሌ ከአንተ ኮብልዬ በዓለም ስንከራተት ልቤን መልሰህ ወደ ቤትህ የጠራኸኝ ያጠፋሁትን ንብረትህንና ገንዘብህን ሳትተሳሰበኝ ወደ አንተ በመምጣቴና በመመለሴ ደስ ብሎህ ከአእምሮ በላይ በሆነው ፍፁም አምላካዊ ፍቅር የተቀበልከኝ፤ “ከሁሉ የተሻለ ልብስ አምጡና አልብሱት፤ ለእጁ ቀለበት ለእግሩ ጫማ ስጡት፤ የሰባውን ፍሪዳ አምጥታችሁ አረዱ፤ እንብላም ደስም ይበልን፤ ይህ ልጄ ሞቶ ነበርና ደግሞም ሕያው ሆኖአል፤ ጠፍቶም ነበር ተገኝቷልም፡፡” ብለህ በፍቅር የተቀበልከኝ አንተ ነህ፡፡ ሉቃ.15፥11

አምልኬ ሆይ! የእኔ የምለው ሀብት ንብረት የለኝም፡፡ የእኔ የምለውንም ድርሻዬን ወለጄ በዓለም በትኔ አጥፍቼዋለሁ፡፡ ወደ ቤትህ ከገባሁ በኋላ የምናረውም የምሠራውም በአንተ ሀብትና በአንተ ገንዘብ ነው፡፡ ወደ ቤትህ ስመለስም ቃል ገብቼ የመጣሁት ልጅህ ልባል አይገባኝም ከሞያተኞችህ እንደ አንዱ አድርገኝ ብዬ እንጂ! ስለዚህ ጌታዬ ሆይ! ወደ ቤትህ ተመልሼ ከገባሁ ጀምሮ የሠራሁት ሥራ፣ ያፈራሁት ንብረት፣ ያተረፍኩት ገንዘብ፣ ክብርና ዝና ሁሉ የአንተ ናቸው፡፡

አሁንም ጌታዬ ሆይ! አንተን በበገና ለማመስገን ለሚፈልጉ ሁሉ ይህችን የመማሪያ መጽሐፍ ያዘጋጀሁት ወደ ቤትህ ተመልሼ ካንተ ባገኘሁት ዕውቀትና ገንዘብ ነው፡፡

ጌታዬ ሆይ! ሰውን ለምስጋና የፈጠርከው አንተ ነህ፡፡ የዜማ ዕቃ እንዲሠራና እንዲያመሰግንበትም ጥበቡን የገለጽክለት አንተ ነህ፡፡ ለቅዱስ ዳዊት ሀብተ በገና እና ሀብተ ፊውስ የሰጠህ፣ ጣቱን ለድርድራ፣ አፉን ለምስጋና ያዘጋጀህ አንተ ነህ፡፡ ዛሬም ጭንቀጥና ንዝን በበዛበት በዚህ ዘመን ቅዱስ ዳዊት የሚታወቅበትን፣ በተነሳ ቁጥር ስሙ የሚታወስበትን (የሚዘክርበትን) በገና ያስነሳህ አንተ ነህ፡፡

ስለዚህ ጌታዬ ሆይ! እንደ ልቤ የሆነ ብለህ ስለ መሰከርክለት ስለ ወዳጅህ ስለ ቅዱስ ዳዊት ብለህ ይህን መጽሐፍ ለሚጠቀሙ ሁሉ በገና የመደርደር ጥበቡን እንድትገልጽላቸው እለምንሃለሁ፡፡ አንተን ደስ ከማያለኝ ክፉ ነገር ሁሉ ጠብቃቸው፡፡ ሁላችንም ስምህን ለመቀደስ፣ ክብርህን ለመውረስ እንድንበቃ ቅዱስ ፈቃድህ ይሁንልን፡፡ አሜን!

መታሰቢያነቱ

በገና የቤተ ክርስቲያናችን ሀብት ነው ብለው በምሑር ኢየሱስ ገዳም ትምህርቱ እንዲሰጥና ቋሚ የማስተማሪያ ቦታ እንዲኖር ላደረጉ፤ አባታዊ ፍቅራቸው፤ ምክራቸውና ትምህርታቸው ለማይረሳው አባታችን ለብፁዕ አቡነ መልክጼዴቅ የከንባታ ሃዲያ ስልጤ እና ጉራጌ አገጉረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ እና ለምሑር ኢየሱስ ገዳም ቤተ እንዚራ ይሁንልኝ።

ምስጋና

- በገናን ለመማርም ሆነ ለመሥራት እግዚአብሔር ለእኔ ምክንያት ላደረጋቸው መምህራ ለመጋቢ ስብሐት አለሙ አጋ፤
 - በገናን ለሰባት ዓመታት ላስተማርኩበት በአ/ኦ/ተ/ቤ/ክ/ሰ/ት/ቤቶች ማ/መ ማኅበረ ቅዱሳን የአቡነ ጎርጎርዮስ የአብነትና የዜማ ት/ቤት፤
 - በገና ወደ ምሑር ኢየሱስ ገዳም እንዲገባ እግዚአብሔር ምክንያት ላደረጋቸው ለቆሞስ አባ ዘኢየሱስ ወጋየሁ፤
 - በገና ወደ ምሑር ኢየሱስ ገዳም እንዲገባ ሙሉውን ወጪ ለሸፈነችውና እግዚአብሔር የሰጠኝን ጸጋ ለቤ/ክ እንድሰጥ ለምትመክረኝና ለምትረዳኝ እህቴ እህተ ማርያም፤
 - በገናን በማስተምርበትም ሆነ በምሥራበት ቦታ በመገኘት ለበገና እድገት ያላቸውን ተቆርቋሪነት በጥናትና በተግባር ላሳዩት ለዶ/ር እንጂነር ብርሃኑ ግዛው በአ/አ ዩኒቨርሲቲ የኢትዮጵያ ጥናትና ምርምር ወዳጆች ማኅበር ፕሬዝዳንት፤
 - ለአቡነ ጎርጎርዮስ ለአብነትና የዜማ ት/ቤት የበገና መምህራንና ተማሪዎች፤
 - ለምሑር ኢየሱስ ገዳም ቤተ እንዚራ ተማሪዎችና የገዳሙ ቤተሰብ፤
 - የዚህን መጽሐፍ የጽሑፍ ሥራዎች በማረምና ገንቢ ሃሳብ በመስጠት ለረዳኝ ለበገና መምህር አቤል ተክሉ፤
 - የዚህን መጽሐፍ የሽፋን ሥዕል፤ የኮምፒውተር ለቀማውንና የገጽ ቅንብሩን ለሠራልኝ ለተማሪዬ አብነት አየለ፤
 - እግዚአብሔር ረዳት ትሆነኝ ዘንድ በመደባት ቦታ በገና በመሥራት፤ በጸሎትና በምክር በበገናው አገልግሎት በፅናት ከጎኔ ለቆመችው ለባለቤቴ ለወ/ሮ ትዕማሥት ክበበው፤
- እንዲሁም በገናን በማስተማርና በመሥራት ሂደት ውስጥ በገንዘባችሁ፤ በጉልበታችሁና በዕውቀታችሁ፤ በምክራችሁና በጸሎታችሁ ለረዳችሁኝ ሁሉ አምላክ ቅዱስ ዳዊት በነገር ሁሉ ይርዳችሁ።

ማውጫ

ርዕስ	ገጽ
1. መግቢያ	7
2. ክፍለ ትምህርት ፩	
በገና በመጽሐፍ ቅዱስ	9
በገና በኢትዮጵያ	14
የበገና ዓይነቶች	18
የበገና አካል ክፍሎች	20
የበገና አካል ክፍሎች ምሳሌ	21
በገና የሚሠራበት ቁስ	21
3. ክፍለ ትምህርት ፪	
የበገና አያያዝና አደራደር	24
ለበገና ድርደራ የጣት ስያሜ	25
ለላምታ ቅኝት	26
የጣት መለማመጃ	27
የመዝሙር አሰናገጥ ሂደት	30
የሰላምታ ቅኝት መዝሙሮች	30
ድምጽን መለየት የሚያስችሉ ማጠናከሪያ መልመጃዎች	42
4. ክፍለ ትምህርት ፫	
የትዝታ (ዋኔን) ቅኝት መዝሙሮች	44
5. ክፍለ ትምህርት ፬	
የአንቺ ሆዬ ለኔ (ስለቸርነትህ) ቅኝት መዝሙሮች	53
6. ክፍለ ትምህርት ፭	
መሠረታዊ የዜማ ጽንሰ አሳብ	62
የዜማ ድምጾች የሚባሉት እነማን ናቸው?	63
የዜማ ድምጽ ምልክቶች	65
ቅኝት - (Scale)	66
የኢትዮጵያ ቅኝቶች	67
የኢትዮጵያ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ	68
ማጠቃለያ	71
7. ዋቢ መጻሕፍት	72

ጠቃሚ ምክር
ሥራህን ሥራ

ጌታ ለእያንዳንዱ ሰው ሥራ ሰጥቶታል፤ ያንን መሥራት የእሱ ፈንታ ነው። ቢቻለው እሱን ማገድ የዲያቢሎስ ሥራ ነው። በእርግጥ ሥራውን እግዚአብሔር እንደሰጠህ ያህል ሰይጣን ሊያግድህ ይጥራል። ሌላ ነገር በበለጠ ደስ የሚያሰኝ ሊያቀርብልህ ይጥራል። በዓለማዊ ተስፋዎች ያባብልሃል። የሐሜት ጎርፍ ያወርድብሃል። ደራሲያን እንዲያጠቁህ እጅግ ስመጥር ሰዎችም በክፉ እንዲናገሩብህ ይጠቀሙባቸዋል። ጳላጠስ፣ ሄሮድስ፣ ቀዶፋ ሁሉም በአንተ ላይ ያድማሉ። ይሁዳም በእጠገብህ ቆሞ በሠላሳ ብር ሊሸጥህ ይከጅላል። ይሄ ሁሉ የደረሰብህ ሰይጣን በዚህ ከሥራህ ሊስብህና እግዚአብሔርን ከመታዘዝ ሊያሰናክልህ መሆኑን ልትገነዘብ አትችልምን?

ሥራህን ሥራ! አንበሳው ሲያጓራ ፍንክች አትበል፤ የሰይጣንን ውሻዎች ለመውገር አትቁም። ጥንቸሎቹን በማባረር ጊዜህን አታጥፋ። ሥራህን ሥራ! ዋሾች ይዋሹ፤ ጠበኞች ይጣሉ፤ ማገጠሮችም ይወስኑ፤ ደራሲዎችም ይድረሱ፤ ሰይጣንም የፈለገውን ያድርግ፤ አንተ ግን ምንም ነገር እግዚአብሔር የሰጠህን ሥራ ከመፈጸም እንዳያገድህ ተጠንቀቅ።

ሥራህን ሥራ! ገንዘብ እንድታተርፍ አልተላክህም፤ እንድትበለጽግም አልታዘዝም፤ ለክብርህ ተከራክር ብሎ አልነገረህም፤ ሰይጣንና አገልጋዮቹ የሚነዙትን የሐሰት ወራ እንድታስተባብል አልተጠየቅህም፤ እነኝህን ሁሉ ነገሮች ብታደርግ ሌላ ሥራ ልትሠራ አትችልም፤ ይህም ብቻ ሳይሆን ለራስህ እንጂ ለጌታ አልሠራህም።

ሥራህን ሥራ! ዓላማህ እንደ ኮከብ የፀና ይሁን፤ ተወው ዓለም እንደፈለገው ይነታረክ፤ ይጨቃጨቅ። ጥቃት ይደርስብህ፤ ትበደል፤ ትሰደብ፤ ትታማ፤ ትቆስልና ትናቅ ይሆናል። ኃይለኛ ያጎሳቁልህ፤ ወዳጆች ይተዉህ፤ ሰዎችም ይንቁህ ይሆናል። አንተ ግን በፀና ውሳኔ የማያወላውል ቅናት በመጨረሻ ላይ ጸንተህ የሰጠኸኝን ሥራ ፈፀምኩ ሃይማኖትንም ጠበቅሁ ለማለት እስክትችል ድረስ የሕይወትህን ዓላማ እና የተፈጠርክበትን ግብ ተከተል።

ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ
ምንጭ፡- ሐመር መጽሐት ሚያዝያ 2002 ዓ.ም

መግቢያ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በዜማ፣ በሥነ ጽሑፍ፣ በሥነ ሥዕል፣ በሥነ ሕንፃ በሌሎችም የጥበብ ዘርፎች ለአገራችን እንዲሁም ለዓለም ከፍተኛ አስተዋጽኦ አበርክታለች።

እግዚአብሔር ለማያወውን ምሥጢር የገለጠለት ኢትዮጵያዊው ጻድቅ ማህሌታይ ቅዱስ ያፌድ አምስቱ ጸዋትወ ዜማ (ድን፣ ጸመ ድን፣ ዝማሬ፣ መዋሥዕት እና ምዕራፍ) በመድረስ በዓለም የዜማ ታሪክ ተቀዳሚ ተጠቃሽ ነው። ቅድስት ቤተክርስቲያን በሕገ ልቡና፣ በሕገ ኦሪት እግዚአብሔር ሲመሰገንበት የነበሩትን የዜማ ዕቃዎች በቅዱስ ያፌድ እና ከእርሱም በኋላ በተነሱት ቅዱሳን ሊቃውንት ቤተክርስቲያን አማካኝነት በአዲስ ኪዳን ለቤተክርስቲያን አገልግሎት እንዲውሉ አድርጎ እስከ አሁን እግዚአብሔርን እያመሰገነች ትገኛለች።

በብሉይ ኪዳን የዜማ መገልገያ መሣሪያ ከሆኑት አንዱ የነበረው በገና እንደሌሎቹ የዜማ መገልገያ ዕቃዎች በቤተክርስቲያን አገልግሎት ቦታ ተወስኖለት ለመማርም ሆነ ለማስተማር ምቹ ሁኔታ ባለመኖሩ « የጠፋ ነው»፣ « የሞተ ነው» “The Dying Art” ለመባል በቅቷል። ስለዚህ ይህ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ብቻ የሚገኘውን የአገራችንና የዓለማችን ቅርስ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪኩን፣ ጥቅሙን፣ ክብሩንና አጠቃቀሙን ተረድተን እኛም በዘመናችን እውቀታችንን፣ ጉልበታችንን፣ ገንዘባችንንና ጊዜያችንን አስተባብረን በገዳማት፣ በአድባራት፣ በአብነት ት/ቤቶችና በመንፈሳዊ ተቋማትና ኮሌጆች ትምህርቱ እንዲስፋፋና በቤተ ክርስቲያን በሚካሄዱ መንፈሳዊ ጉባኤያት ላይ በበገና እግዚአብሔርን የማመስገን ባህሉ እንዳይጠፋና በግልም ለጸሎትና ለምስጋና ለተመስጦ እንድንጠቀምበት ጥረት እንድናደርግ ይህ የበገና መማሪያ መጽሐፍ ተዘጋጀ።

ይህ መጽሐፍ በአምስት ምዕራፎች የተከፈለ ነው። ይኸውም፡-

ክፍለ ትምህርት ፩ ስለበገና አጠቃላይ ታሪክ፣ ስለ በገና ዓይነቶች፣ የበገና አካል ክፍሎች፣ የበገና አያያዝና አደራደር የሚሉትን ርዕሶች የያዘ ሲሆን፤

ክፍለ ትምህርት ፪ እስከ ፬ ያሉት ደግሞ ሰላምታ፣ ትዝታና አንቺ ሆዩ ለኔ ቅኝቶችን ባህላዊ በሆነ መንገድ መዝሙሮችን በቁጥር የሚያሳይ ነው።

በክፍለ ትምህርት ሕመሠረታዊ የዜማ ጽንሰ ሃሳብ ተማሪዎች ስለዚህና ስለ ቅኝት ግንዛቤ እንዲኖራቸው ታስቦ በተላሉ ሊረዱት በሚችል መልኩ ተርጉሟል። ይህ ግን እስከ አሁን ለተማሩት ተማሪዎች መደበኛ ሆኖ አልተሰጠም።

በዚህ መጽሐፍ ከክፍለ ትምህርት ልእክ ያለው ትምህርት በአቡነ ጎርጎርዮስ የአብነትና የዜማ ትምህርት ቤት ለበገና ተማሪዎች በሳምንት ሁለት ቀን በቀን ለ2 ሰዓታት ለ6 ወር ያህል ጊዜ መጽሐፉ በሚያዝዘው መሠረት ተሰጥቶ ተማሪዎች ጥሩ ውጤት አሳይተውባቸዋል።

ይኸው ትምህርት በምሑር ኢየሱስ ገዳም ከሰኞ እስከ እሁድ በቀን ለ2 ሰዓታት ለ3 ወር ያህል ጊዜ የትምህርትና የልምምድ ጊዜ ተሰጥቶ ተምረው እጅግ በጣም ጥሩ ውጤት አሳይተዋል። ገዳም በገናን ለመማርም ሆነ ለማስተማር እንዲሁም ለመደርደር በጣም ምቹ ቦታ እንደሆነ አረጋግጫለሁ። በእነዚህ በገናን ባስተማርኩባቸው ቦታዎች ልክ እንደ ሌሎቹ የአብነት ትምህርት ቤቶች ትምህርቱ በጸሎት ተጀምሮ በጸሎት ይፈጸማል። ያለ እኔ ምንም ልታደርጉ አትችሉምና ብሎ ጌታችን በወንጌሉ እንዳስተማረን፣ አባቶቻችን አድርገው እንዳሳዩን እኛም አድርገን ተጠቅመናል።

ተማሪዎች ፈቃደ እግዚአብሔርን በጸሎት እየጠየቁ በአስተማሪ ድጋፍ መጽሐፉ በሚያዘው መሠረት በትዕግሥትና በትጋት ከተጠቀሙበት በገናን መደርደር ይችላሉ የሚል እምነት አለኝ።

እምላክ ቅዱስ ዳዊት ጥበብና ማስተዋልን ይስጠን! አሜን።
አዘጋጁ።

ክፍለ ትምህርት ል በገና በመጽሐፍ ቅዱስ

በገና ለመጀመሪያ ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰው በዘፍ. 4፥21 ሲሆን የሳሜኤል ልጅ ዮሀባል በገና እና መለከት ለሚይዙ አባት እንደሆነ ተጠቅሷል። ይህ ታሪክ ሌሎች በገና እና መለከትን የሚይዙ ሰዎች እንደነበሩና ዮባል አለቃቸው እንደነበረ ያስረዳል። ከዚያን ዘመን ጀምሮ በገና እግዚአብሔርን የማመስገኛ የዜማ ዕቃነቱ ታውቆ እንደሌሎቹ የቤተ መቅደስ የዜማ ዕቃዎች መለከት፣ መስንቆ፣ ጸናጽል በሌዋውያን በተመረጡ አለቆች አማካኝነት አገልግሎት ይሰጥ ነበር።

- የእግዚአብሔር ታቦት ከአሚናዳብ ቤት ወደ አቢዳራ ቤት በገባ ጊዜ፡-
2ኛ ሳሙ. 6፥5 «ዳዊትና የእስራኤልም ቤት ሁሉ በቅኔና በበገና፣ በመስንቆ፣ በከበርም፣ በነጋሪትና በጸናጽል በእግዚአብሔር ፊት በሙሉ ኃይላቸው ይጫወቱ ነበር።»
- የእግዚአብሔር ታቦት ከአቢዳራ ቤት ወደ ዳዊት ከተማ በመጣች ጊዜ፡-
1ኛ ዜና 15፥16-24 «ዳዊትም በዜማ ዕቃ በመስንቆና በበገና፣ በጸናጽልም እንዲያዜሙ ድምጻቸውንም በደስታ ከፍ እንዲያደርጉ መዘምራትን ወንድሞቻቸውን ይሾሙ ዘንድ ለሌዋውያን አለቆች ተናገረ።»
- 1ኛ ዜና 15፥21 «... ስምንት አውታር ባለው በገና ይዘምሩ ነበር።»
- መዝ. 32፥2 «እግዚአብሔርንም በመስንቆ አመስግኑት፤ ዐሥር አውታርም ባለው በገና ዘምሩለት።»
- 1ኛ ዜና 15፥28 «እስራኤል ሁሉ ሆ እያሉ ቀንደ መለከትና እምቢልታ እየነፉ ጸናጽልና መስንቆም በገናም እየመቱ የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳን ታቦት አመጡ።»
- የእግዚአብሔር ታቦት ከዳዊት ከተማ ለሎሞን ወደ ሠራው ቤተመቅደስ ሲገባ፡-
2ኛ ዜና 5፥12-14 «... መዘምራንም የነበሩት ሌዋውያን ሁሉ አሳፍና ኤማን ኤዶታምም ልጆቻቸውም ወንድሞቻቸውም ጥሩ በፍታ ለብሰው ጸናጽልና በገና መስንቆም እየመቱ በመሰውያው አጠገብ በምሥራቅ በኩል ቆመው ነበር። ከእነርሱ ጋር መቶ ሃያ ካህናት መለከት ይነፉ ነበር። ...

እግዚአብሔር ቸር ነውና ምሕረቱም ለዘላለም ነውና እግዚአብሔርን አመስግኑ እያሉ በአንድ ቃል ድምጻቸውን ወደ ላይ ከፍ አድርገው በመለከትና በጸናጽል በዜማም ዕቃ ሁሉ እግዚአብሔርን ባመሰገኑ ጊዜ ደመናው የእግዚአብሔርን ቤት ሞላው።»

- እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ ደስታን በሰጣቸው ጊዜ፡-

2ኛ ዜና 20÷27-28 «የይሁዳና የኢየሩሳሌም ሰዎች በፊታቸውም ኢየሩሳሌም እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ ደስ አሰኝቶአቸዋልና በደስታ ወደ ኢየሩሳሌም ይሄዱ ዘንድ ተመለሱ። በበገናና በመስገብ በመለከትም ወደ ኢየሩሳሌም ወደ እግዚአብሔር ቤት ገቡ።»

- ያዕቆብ ከላባ በኮበለለ ጊዜ ላባ ለያዕቆብ ሲናገረው፡-

ዘፍ. 31÷27 «ስለምን በስውር ሽሸህ? ከእኔም ከድተህ ስለምን ኮበለልህ? በደስታና በዘፈን በከበሮና በበገና እንድሰድድህ ለምን አልነገርኸኝም?»

ከላይ በተጠቀሱት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በገና እንደ ሌሎች የቤተ መቅደስ የዜማ ዕቃዎች የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ታቦት ከአቢዳራ ቤት በምትመጣበት ጊዜ፣ በዳዊትም ከተማ ገብታ በድንኳን በኖረችበት ጊዜ ሁሉ፣ ንጉሥ ሰሎሞን የእግዚአብሔርን ቤት ሠርቶ በጨረሰ ጊዜ፣ ከዚያም በኋላ እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ ድልን በሰጣቸው ጊዜ አገልግሎት ይሰጥ እንደነበረ ተገልጧል።

በገና በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያዩ ቦታዎች ላይ አገልግሎቱ ቢጠቀስም በይበልጥ የታወቀውና አገልግሎቱ የሰፋው በቅዱስ ዳዊትና እርሱ በነበረበት ዘመን ነው። ቅዱስ ዳዊት ከእግዚአብሔር ከተሰጡት ሰባት ሀብታት መካከል ሁለቱ ሀብተ በገና እና ሀብተ ፈውስ ናቸው።

ሀብተ በገና - አንጨት ጠርቦ፣ቁርቦቱን ጎልቦ፣ጅማቱን ወጥሮ መደርደር ሲሆን፤

ሀብተ ፈውስ - በገናውን የደረደሩ ድውይ መፈወስ ነው። ይህስ ሀብተ በገና ካለው ይገባል ቢሉ ሀብተ ፈውስ መንፈሳዊ አመታት (ድርደራ) ነው።
1ኛ ሳሙ.16፡14-23፤
(መዝሙረ ዳዊት አንድምታ መቅድም)

ቅዱስ ዳዊት በገና መልካም አድርጎ መምታት የሚችል ጽኑዕ፣ ኃያል በነገርም ብልህ መልኩም ያመረ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር የነበረ ብላቴና ነበር። ነቢዩ ሳሙኤል ከእሴይ ልጆች ቅብዓ ነገሥት ሊቀባ በሄደ ጊዜ እሴይ መልክ መልካሞቹን፣ ቁመታቸው ዘለግ ያለውን ሰባቱን ልጆቹን ለምርጫ አሳለፈ። ሁሉንም እግዚአብሔር አልመረጠም «ሰው ፊትን ያያል እግዚአብሔር ግን ልብን ያያል።» አለው። እግዚአብሔር ትንሹ ብላቴና የበገኛ ጠባቂ እረኛው ዳዊት ሲመጣ ነቢዩ ሳሙኤልን «ይህ ነውና ተነሥተህ ቅባው አለ፤ ሳሙኤልም የዘይቱን ቀንድ ወስዶ በወንድሞቹ መካከል ቀባው። የእግዚአብሔርም መንፈስ ከዚያን ቀን ጀምሮ በዳዊት ላይ በኃይል መጣ።» ይላል መጽሐፍ ቅዱስ። ከላይ እንዳየነው ቅዱስ፣ ንጉሥ ዳዊት ከብላቴናነቱ ጀምሮ በእግዚአብሔር የተመረጠና የተወደደ ስለነበረ በሰውም ዘንድ መልካምነቱ፣ በገናን ጥሩ አድርጎ መምታቱ የተመሰከረለት ነበር።

የእግዚአብሔር መንፈስ ከሳኦል ርቆ ክፉ መንፈስ ባስቃየው ጊዜ የሳኦል ባሪያዎች በገና መልካም ተደርጎ ሲመታ ክፉ መንፈስ እንደሚርቅና የታመመውም እንደሚድን ያውቁና ያምኑ ስለነበረ ሳኦልን መክረውት እርሱም ሃሳባቸውን ተቀብሎ መልካም አድርጎ በገና መምታት የሚችል ሰው እንዲያመጡለት አዘዟል። ይህ ታሪክ በገና ሲደረደር ርኩስ መንፈስ እንደሚርቅና ብዙ በገና ደርዳሪዎች እንደነበሩ የሚያስረዳ ሲሆን ካሉት ውስጥ መልካም አድርጎ የሚመታው ሀብተ ፈውስ ያለው የቤተልሔማዊው የእሴይ ልጅ ቅዱስ ዳዊት እንደሆነ ታውቋል። 1ኛ ሳሙ. 16፡14-23

በተለያዩ ወቅት ንጉሥ ሳኦል ክፉ መንፈስ ባስቃየው ጊዜ ቅዱስ ዳዊት በገና በእጁ እየመታ ሳኦልን ደስ ያሰኘው ከጭንቀትም ያሳርፈው ነበር። ክፉ መንፈስም ከሳኦል ይርቅ ነበር። ይህ ታሪክ ደግሞ በገና ሲደረደር ሰውን ደስ እንደሚያሰኝ፣ ከጭንቀትም እንደሚያሳርፍ፣ ክፉ መንፈስም እንደሚርቅ ያሳያል። 1ኛሳሙ.16፡14-23

በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በገና በብዙ ቦታዎች ላይ የተጠቀሰ ሲሆን ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

ዘፍ. 4፡20፣ ዘፍ. 31፡27፣ 1ኛ ሳሙ. 10፡5፣ 16፡14-23፣ 18፡6-9፣ 19፡10፣ 1ኛ ዜና 15፡21፣ 16፡6፣ 2ኛ ዜና 20፡28፣ መዝ. 32፡2፣ 42፡4፣ 48፡4፣ 56፡8፣ 70፡22፣ 80፡2፣ 91፡3፣ 107፡2፣ 150፡3፣143፡9

በገና በአዲስ ኪዳን መጽሐፍት በብዛት ባይገለፅም የአዲስ ኪዳን የትንቢት መፅሐፍ በሆነው በዮሐንስ ራዕይ መጽሐፍ ውስጥ የበገና ሰማያዊ አገልግሎት ተገልጿል።

ዮሐ. ራእይ 5:8 «መጽሐፉንም በወሰደ ጊዜ አራቱ እንስሶችና ሃያ ዐራቱ ሽማግሌዎች በበጉ ፊት እያንዳንዳቸውም በገናና የቅዱሳን ጸሎት የሆነ ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ዕቃ ያዙ።»

ዮሐ. ራእይ 14:2 «... ደርዳሪዎችም በገና እንደሚደረድሩ ያለ ድምፅ ሰማሁ።»

ዮሐ. ራእይ 15: «... በአውሬውና በምስሉም በስሙም ቁጥር ላይ ድል ነስተው የነበሩት የእግዚአብሔርን በገና ይዘው በብርጭቆ ባህር ላይ ሲቆሙ አየሁ።»

በገና ከብሉይ ኪዳን የመጀመሪያ መጽሐፍ ከአራት ዘፍጥረት እስከ መጨረሻው የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ዮሐንስ ራእይ ድረስ አገልግሎቱ የተጠቀሰ ሲሆን በአጠቃላይ አገልግሎቱ ሲታይ በኅብረትም (በአለቃ) እና በግል (ለብቻ) ሆኖ አገልግሎት ሊሰጥ የሚችል የዜማ መሣሪያ እንደሆነ እንገነዘባለን።

በገና በመጽሐፍ ቅዱስ በተጠቀሰው ታሪኩ ስምንት አውታርና አሥር አውታር ያለው ሁለት ዓይነት በገና እንዳለ ተጠቅሷል። ቅዱስ ዳዊት ግን ይጠቀምበት የነበረው በገና አሥር አውታር ያለው እንደሆነ በመዝ. 322 ላይ ተጽፎ እናገኛለን።

መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ቅዱስ፣ ንጉሥ ዳዊት ከእርሱም በፊት ከእርሱም በኋላ በበገና ደርዳሪነት ስሙ የገነነ የለም እንጂ ብዙ በገና ደርዳሪዎች በየዘመኑ እንደነበሩ ያስረዳል።

ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ስጥ/ጭ።

1. በገና ለመጀመሪያ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰው?
ሀ. ዮሐንስ ራዕ 4:21 ለ. ዘፍ. 4:21 ሐ. መዝ. 4:21
2. _____ በገና እና መለከት ለሚይዙ አባት ነበር።
ሀ. የአዳም ልጅ አቤል ለ. የላሜህ ልጅ ዩባል
ሐ. የኤሊ ልጅ ሳሙኤል
3. ንጉሥ ሳዖል ክፉ መንፈስ ባሰቃየው ጊዜ በገና በእጁ እየመታ ደስ እያሰኘው ከጭንቀት የሚያሳርፈው የነበረው ማነው?
ሀ. ነብዩ ሳሙኤል ለ. ቅዱስ ዳዊት ሐ. የንጉሡ ባሪያዎች
4. “ሃያ አራቱ ሽማግሌዎች በበጉ ፊት እያንዳንዳቸው በገናና የቅዱሳን ጸሎት የሆነ ዕጣን የሞላበት የወርቅ ዕቃ ያዙ።” የሚለው ያለው
ሀ. በአራት ዘፍጥረት 4:20 ለ. 1ኛ ሳሙኤል 16:15
ሐ. ዮሐንስ ራዕይ 5:8
5. ቅዱስ ዳዊት በገና መደርደር የጀመረው መቼ ነው?
ሀ. በነገሠ ጊዜ ለ. ጎልያድን ካሸነፈ በኋላ
ሐ. ከብላቴናነቱ ጀምሮ

የሚከተሉትን ጥያቄዎች እውነት ወይም ሐሰት በማለት መልስ/ሽ።

6. ቅዱስ ዳዊት ከተሰጡት ሰባት ሀብታት ሁለቱ ሀብተ በገናና ሀብተ ፊውስ ናቸው።
7. በዜማ ዕቃ በመስንቆና በበገና በጽናጽልም እንዲያመስግኑ ወንድሞቻቸውን ይሾሙ ዘንድ ለሌዋውያን አለቆች የተናገረው ንጉሥ ዳዊት ነው።
8. የበገና አገልግሎት የተጠቀሰው በብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ብቻ ነው።
9. በገና በሕብረት ብቻ አገልግሎት ሊሰጥ የሚችል የዜማ መሣሪያ ነው።
10. ቅዱስ ዳዊት ይጠቀምበት የነበረው በመዝሙር 32 ÷ 2 የተጠቀሰው በገና ባለ አሥር አውታር ነው።

በገና በኢትዮጵያ

ኢትዮጵያ በሕገ ልብና እና በሕገ ኦሪት እግዚአብሔርን ታመልክ የነበረች ሀገር ስለነበረች ሕዝብ እግዚአብሔር ከሚባሉት ከእስራኤላውያን አንድ ዓይነት የአምልኮ ሥርዓት ነበራቸው። ሙሴ ኢትዮጵያዊት ሚስት ማግባቱ ኢትዮጵያውያን ከእስራኤላውያን ጋር በአምልኮ አንድ መሆናቸውን አስረጂ ነው። የእግዚአብሔር ሕዝቦች ከአሕዛብ ጋር አይጋቡም ነበርና። «የእስራኤል ልጆች ሆይ! እናንተ ለእኔ እንደ ኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁምን?» ት. አሞጽ 97 በማለት እግዚአብሔር ለኢትዮጵያውያን ያለውን ፍቅር ገልጧል። ስለዚህ እስራኤልና ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ በአምልኮ ሥርዓታቸው አንድ ስለነበሩ ንግሥተ ሳባ የሰሎሞንን ጥበብ ለማየት ከመሄዷ በፊት በኢትዮጵያ በገና ነበር ተብሎ ይታመናል።

ሙሴ የቃል ኪዳንን ታቦት በሲና ተራራ ከእግዚአብሔር ከተቀበለ ጀምሮ በድንኳን ትኖር ነበር፤ እስራኤላውያንም በሙሴ እየተመሩ አምልኮታቸውን ይፈጽሙ ነበር። ቅዱስ ዳዊት በነገሠ ጊዜ መዘምራን በቃል ኪዳን ታቦት ፊት በዜማ ዕቃ በመሰንቆና በበገና በጸናጽልም እንዲያዜሙ ድምጻቸውንም በደስታ ከፍ እንዲያደርጉ መዘምራንን ይሾሙ ዘንድ ለሌዋውያን አለቆች ትዕዛዝ አስተላለፈ /ተናገረ/። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በዜማ ዕቃ በመሰንቆ፤ በበገና፤ በጸናጽል በቃል ኪዳን ታቦት ፊት ዝማሬ ማቅረብ ሥርዓት ሆኖ ተሠራ።

በመጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ ምዕራፍ 10 እንደተገለጠው ንግሥተ ሳባ በእግዚአብሔር ስም የወጣለትን የሰሎሞንን ዝና በሰማች ጊዜ ወደ እርሱ ሄዳ «አንተን የወደደ በእስራኤልም ዙፋን ያስቀመጠህ አምላክህ እግዚአብሔር የተባረከ ይሁን።» በማለት በዝና የሰማችውን ሰሎሞንን ሳይሆን ለሰው ጥበብን ሥልጣንን ክብርን የሚሰጠውን እግዚአብሔርን አመሰግነች። በኢየሩሳሌም ከንጉሥ ሰሎሞን ጋር በነበራት ቆይታ በፈቃደ እግዚአብሔር ቀዳማዊ ምኒልክን ፀንሳ ወደ ኢትዮጵያ ተመልሷለች።

ቀዳማዊ ምኒልክ ኢትዮጵያ ተወልዶ አድጎ አባቱን ለማየት ኢየሩሳሌም ሄዶ ሲመለስ በፈቃደ እግዚአብሔር ታቦተ ጽዮንን፤ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን፤ የቤተመቅደስ መገልገያ ንዋያተ ቅድሳትን ከነሙሉ ሥርዓቱ በካህናትና በመኪንንት ታጀቦ በክብር ወደ ኢትዮጵያ እንደመጣ የታመነ ነው። ኢትዮጵያ ከመጀመሪያ የብሉይ ኪዳን እምነትን ትከተል ስለነበረ አዲስ ኪዳንን ስትቀበል በዘመነ

ብሉይ ትፈጽማቸው የነበሩትን ሥርዓቶች የሚሻሩትን ሽራ፤ የሚሻሻሉትን አሻሽላ፤ ሙሉ ለሙሉ ተቀባይነት ያገኙትን ተቀብላ በአዲስ ኪዳንም እየተጠቀሙት ያለች አገር ናት። በአፄ ገብረ መስቀል ዘመነ መንግሥት በአምስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የተነሳው ኢትዮጵያዊው ጳጳስ ማገሌታይ ቅዱስ ያፌድና ከእርሱም በኋላ የተነሱት ቅዱሳን አባቶች ከበሮንና ጸናጽልን ከመዝሙር (ከዜማ) ጋር አስማምተው ለቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት እንዲውሉ አድርገዋል። ከቅዱስ ያፌድ በፊት ባለው ዘመን ለቤተክርስቲያን የዝማሬ አገልግሎት መስጠት የሚችሉ የዜማ ዕቃዎች እያሉ ለቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት ከዜማ ጋር ያስማማቸው ስላልነበረ አሁን እየሰጡ ያሉትን አገልግሎት አይሰጡም ነበር። የእግዚአብሔር ፈቃዱ ሆኖ ለቅዱስ ያፌድ ምሥጢሩን ከገለጠለት በኋላ ለቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት ውለዋል።

በገና ከዚያን ዘመን በኋላም እግዚአብሔርን በማመስገኛ መማሪያነቱ በክብር በቤተክህነትና በቤተ መንግሥት ሥልጣን ባላቸው በነገሥታቱና በመኪንንቱ ቤት አገልግሎት ይሰጥ ነበረ። ከኢትዮጵያ ነገሥታትም አፄ ቴዎድሮስ፤ አፄ ዮሐንስ፤ አፄ ምኒልክ፤ እቴጌ ጣይቱ፤ ራስ መኮንን (የአፄ ኃ/ሥላሴ አባት) በገና ደርዳሪዎች እንደነበሩ ሌሎችም ነገሥታትና መኪንንት በገና ይደረድሩ እንደነበረና መደርደር ባይችሉ እንኳን በገና ደርዳሪ እንደነበራቸው ይነገራል። በተለይ በቤተክርስቲያናችን ብዙ ጠቃሚ መንፈሳዊ መጽሐፍትን በመጻፍ ታሪካቸውን በቅርብ የምናውቀው ሊቁ መልአክ ብርሃን አድማሱ ጀምሮ በ1914 ዓ.ም ጽፈው በ1922 ዓ.ም በአፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት ለሕትመት ያበቁት «የበገና መዝሙር ምሥጢረ ሃይማኖት ዘይነግር» በሚል ርዕስ የባለ በገናዎችን መንፈስ በድርሰት ለመደገፍ ብለው የጻፉት የመዝሙር መጽሐፍ በወቅቱ ብዙ በገና ደርዳሪዎች እንደነበሩ ያስገነዝባል። አሁንም እድሜ ጠገብ አዛውንቶች እንደሚናገሩት በዘመናቸው በገና ደርዳሪዎች እንደነበሩ፤ በተለይ በመኪንንቱ አካባቢ የቤት እመቤቶች በገና እንዲደረድሩ፤ ዳዊት እንዲደግሙ ይበረታቱ እንደነበረ፤ በገዳማትም በገና የሚደረድሩ አባቶች እንደነበሩ፤ በገና የሚደረደረውም በብዛት በዐቢይ ጾም፤ ዘወትር ቅዳሜ ማታ የሰንበት እሳት እያነደዱ ሌሊቱን፤ በሌላም ቀን ማታና ሌሊት፤ በጎዘንና በትካዜ ጊዜ እንደነበር ይናገራሉ።

በአጠቃላይ የበገናን ታሪክ ስናይ ከብሉይ ኪዳን ጀምሮ አገልግሎቱ አንድ ዘመን ሲገለጥ (ሲጎላ) በሌላ ዘመን ሲረሳ

የበገና ዓይነቶች

በገና በመጽሐፍ ቅዱስ ዓይነቱና ቅርጹ በውል ባይታወቅም ስምንት አውታርና አሥር አውታር ያላቸው በገናዎች እንደነበሩ ያስረዳል። 1ኛዜና. 15÷21፣ መዝ. 32÷2፣ 91÷3፣ 143÷9

በመጽሐፍ ቅዱስ ከአራት ዘፍጥረት ጀምሮ የዜማ ዕቃዎች አገልግሎት የተጠቀሰ ሲሆን በጥንት ጊዜ ሦስት ዓይነት የዜማ ዕቃዎች እንደነበሩ ተጠቅሰዋል። ይኸውም፡-

1. አውታር ያለው የዜማ ዕቃ፡- ዘማሪው በእጅ ወይም በመከርከሪያ ሲመታው ድምጽ ይሰጣል። በገና፣ ክራርና መሰንቆ ከባለ አውታር የዜማ ዕቃ ክፍል ናቸው።
2. የሚነፋ የዜማ ዕቃ፡- በዚህ ዓይነት የዜማ ዕቃ ውስጥ መለከት፣ እምቢልታና ዋሽንት ተጠቅሰዋል።
3. ዕቃዎችን እርስ በርስ በማማታት ወይም በእጅ በኃይል በመምታት የሚጠቀሙባቸው ዕቃዎች፡- እነዚህም ከበሮ፣ አታሞ፣ ነጋሪትና ጸናጽል ናቸው።

(የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት - የዜማ ዕቃ)

በዘመናዊ መዚቃ ውስጥ የዜማ መሣሪያዎችን በአምስት ምድብ ይከፍላቸዋል። እነሆም፡-

1. እርስ በርስ በመጋጨት ድምጽ የሚሰጡ (Ideophone)
2. የክር (አውታር) መሣሪያዎች (Chordaphone)
3. ለመምታት ታስበው በቆዳ ወይም በሌላ ነገር የተሸፈኑ የዜማ ዕቃዎች (Membraphone)
4. የትንፋሽ መሣሪያዎች (Aerophone)
5. በኤሌትሪክ አማካኝነት ድምጽ የሚፈጥሩ መሣሪያዎች (Electrophone)

ከላይ በተጠቀሰው የዜማ መሣሪያዎች አመዳደብ መሠረት በገና አውታር ካላቸው የዜማ ዕቃዎች (Chordaphone) የሚመደብ ሲሆን በእድሜው ትልቅነትም ለአውታር መሣሪያዎች አባት ሊባል የሚችል ነው።

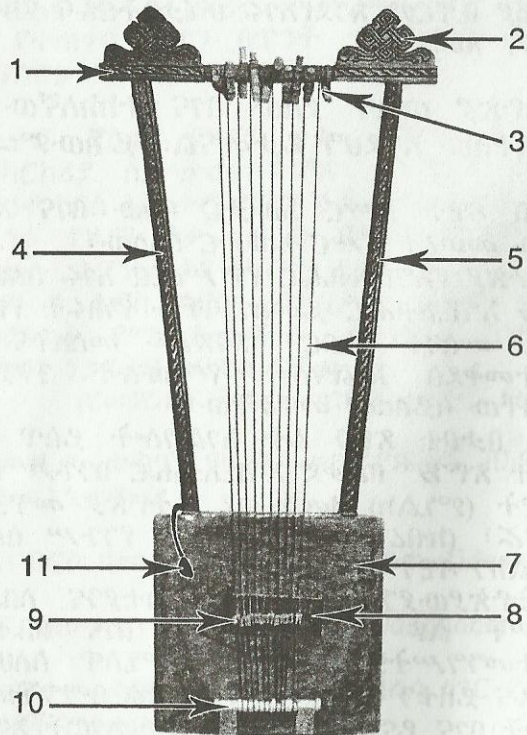
በዓለማችን ላይ በተለያዩ አገሮች በገና ወይም ሀርፕ የሚባል የዜማ መሣሪያ ቢኖርም እንደየአገሩ ሁኔታ ቅርጹና የክሩ (አውታሩ) ቁጥር የተለያየ ነው።

ኢትዮጵያ ውስጥ ያለው በገና ትክክለኛው በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰው እንደሆነ ይታመናል። ይኸውም፡-

1. ቅዱስ ዳዊት ጳውሎስ አውታር ባለው በገና እዘምርልሃለሁ ባለው መሠረት አሥር አውታር ስላለው፤
2. ኢትዮጵያ የእግዚአብሔር የምሥጢር አገሩ ስለሆነች በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ይመሰገንባቸው የነበሩት የዜማ ዕቃዎች እንደ መሰንቆ፣ ከበሮ፣ ጸናጽል፣ መለከትና የመሳሰሉት ለቤተመቅደስ አገልግሎት የሚውሉት ንዋያት ቅድሳት ቅርፃቸው ሳይለወጥ መኖራቸው፤
3. በገና በታቦተ ጽዮን ፊት አገልግሎት ይሰጥ ስለነበር እና ታቦተ ጽዮንም በፈቃደ እግዚአብሔር በንጉሥ ሰሎሞን ልጅ በዳዊት (ምኒልክ) ዘመን ወደ ኢትዮጵያ መጥታ በሀገራችን መኖሯ፣ (ክብረ ነገሥት መጽሐፍ የንጉሥ ሰሎሞንን ልጅ ምኒልክን ዳዊት ይለዋል።)
4. በኢትዮጵያውያን ባህል ለቤተክርስቲያንና ለቤተመንግሥት ዕቃዎች ልዩ ክብር ስለሚሰጥ በገና በቤተክርስቲያንም በቤተመንግሥትም አገልግሎት የሚሰጥ ስለሆነና ስለነበረ ቅርጹና ይዘቱን ሳይለቅ የመኖር እድል በማግኘቱ፤
5. ሌሎች በገና ይኖርባቸዋል የሚባሉት አገሮች እንደ ኢትዮጵያ በሕገ ልቡና እና በሕገ ኦሪት እግዚአብሔርን ያመልኩ ስላልነበረ የብሉይ ኪዳን የዜማ ዕቃዎች ይኖራቸዋል ተብሎ አይታሰብም። በመሆኑም በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው በገና በመጠን፣ በቀለምና በላያቸው ላይ በሚደረጉ ጌጣጌጦች (ቅርጽ ቅርጾች) ይለያዩ እንጂ ሁሉም አንድ ቀንበር፣ ሁለት የግራና የቀኝ ምስሶዎች፣ አንድ ገበቴ (የድምጽ ሳጥን)፣ አንድ

በርኩማ፣ አንድ መወጣሪያ፣ አሥር አውታር፣ አሥር እንዚራ፣ አሥር መቃኛ አላቸው።

የበገና አካል ክፍሎች

1. ቀንበር (ጋድም)	7. የድምጽ ሳጥን (ገበቴ)
2. ጌጥ	8. በርኩማ
3. መቃኛ	9. እንዚራ
4. የቀኝ ምስሶ	10. መወጣሪያ
5. የግራ ምስሶ	11. ድህንፃ
6. አውታር	

የበገና አካል ክፍሎች መንፈሳዊ ምሳሌ

1. ቀንበር (ጋድም)፡- የእግዚአብሔር ምሳሌ፤ ከላይ በመሆኑ፤ አውታሮቹ ጥሩ ድምጽ እንዲሰጡ የሚቃኝበት በመሆኑ፤
2. ጌጥ (መስቀል)፡- እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ፍፁም ፍቅሩን የገለጸበት፤
3. መቃኛ፡- መቃኛ፡- የፍቅሩ እግዚአብሔር፤ የብሉይ ኪዳን፤ የመጋቤ ብሉይ የቅዱስ ሚካኤል ምሳሌ፤
4. የቀኝ ምስሶ፡- የፍቅሩ እግዚአብሔር፤ የብሉይ ኪዳን፤ የመጋቤ ብሉይ የቅዱስ ሚካኤል ምሳሌ፤
5. የግራ ምስሶ፡- የፍቅሩ ቤዕ/ሰው/፤ የሐዲስ ኪዳን፤ የመጋቤ ሐዲስ የቅዱስ ገብርኤል ምሳሌ፤
6. አውታር፡- በቁጥር አስር ሲሆኑ የአስርቱ ትዕዛዛት ምሳሌ፤
7. የድምጽ ሳጥን (ገበቴ)፡- የእመቤታች የቅድስት ድንግል ማርያም ምሳሌ፤ ከድምጽ ሳጥኑ (ገበቴው) የበገናው ድምጽ እንደሚገኝ ከእመቤታችንም አካላዊ ቃል ወልድ ኢየሱስ ክርስቶስ ተገኝቷል።
8. በርኩማ ፡- የደብረ ሲና ተራራ ምሳሌ፤
9. እንዚራ፡- የሰው ምሳሌ፤
10. መወጣሪያ፡- የሰው ምሳሌ፤
11. ድህንፃ፡-

* ከድምጽ ሳጥኑ (ገበቴ) ጀርባ (ኋላ) ላይ የመስቀል ቅርጽ ምልክት አለ። ይህ የመስቀል ምልክት ቅዱስ ዳዊት ከሳሉል ጦር የዳነበት ምልክት ሲሆን መስቀል በሐዲስ ኪዳን ከዲያብሎስ ፍላጎት የዳነበት /የምንድንበት/ ምልክታችን በመሆኑ ይህ ምልክት ተደርጓል።

በገና የሚሠራበት ቁስ (ማቴሪያል)

በገና ከእንስሳትና ከእጽዋት ተዋጽኦ የሚሠራ የዜማ ዕቃ ነው። ቁመቱ ከ90 ሳ.ሜ. እስከ 140 ሳ.ሜ. ይደርሳል። ነገር ግን እንደ ሠራውና እንደ አሠራው ፍላጎት ሊጨምር /ሊቀንስ/ ይችላል።

ለምሳሌ፡- ከእንስሳት ተዋጽኦ፤

- አውታር (ጅማት) = ከበግ አንጀት/ ከበሬ፤ ከላም ጅማት
- ቆዳ = የድምጽ ሳጥኑ የሚለብሰው እና መወጣሪያውን የሚያስረው ፡- ከበሬ፤ ከላም፤ ከበግ፤ ከፍየል ቆዳ
- እንዚራ = ከበሬ (ከላም) ቆዳ
- ድህንፃ = ከበሬ (ከላም) ቀንድ

ከእጽዋት ተዋጽኦ፤

ከእጽዋት ተዋጽኦ ማለትም ከዋንዛ፣ ከቀረሮ፣ ከዝግባ፣ ከጽድ ወ.ዘ.ተ. የሚሠሩ የበገና ክፍሎች ቀንበሩ(ጋድም)፣ ምሰሶዎቹ፣ የድምጽ ሳጥኑ፣ ብርኩማው፣ መቃኛው፣ ጌጡ እና መወጠሪያው ናቸው።

ይህ የዜማ ዕቃ ቁሶቹን ከማለዘብ፣ ከማለስለስ፣ ጌጥ ከመቅረጽ፣ ለአያያዝ እንዲመች ከማድረግና ውበት ከመስጠት ውጪ ከተፈጥሮ ከተገኙ ቁሶች የሚሠራ ነው። በመሆኑም የሚያወጣው ድምጽ፣ የሚሰጠውም ዜማ ተፈጥሮአዊ ነውና መንፈስን ይማርካል፤ ነፍስን ያስደስታል።

ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ስጥ/ጭ።

1. በገና የሚመደበው፤

ሀ. የሚነፋ የዜማ ዕቃ /Ideophone

ለ. የክር የዜማ ዕቃ /Chordophone

ሐ. የሚመታ የዜማ ዕቃ /Membraphone

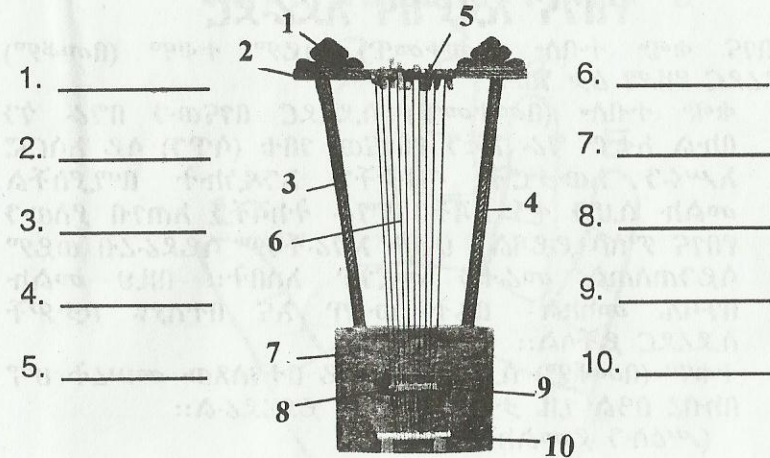
2. የበገና አውታር የሚሠራው ከ _____ ነው።

ሀ. ከበግ አንጀት ለ. ከበሬ ጅማት ሐ. ሀ ለ መልስ ናቸው።

3. ከእፅዋት ተዋጽኦ ከሚሠሩ የበገና አካል ክፍሎች ሦስቱን ግለጽ።

4. ከእንሰሳት ተዋጽኦ ከሚሠሩ የበገና አካል ክፍሎች ሁለቱን ጥቀሱ።

የበገና አካል ክፍሎችን ግፍ/ፊ።

በ«ሀ» ክፍል ያለውን በ«ለ» ክፍል ካለው ጋር አዛምድ/ጽ።

«ሀ»

_____ 1. የግራ ምሰሶ

_____ 2. አሥሩ አውታር

_____ 3. ብርኩማ

_____ 4. ቀንበር

_____ 5. የድምፅ ሳጥን

«ለ»

ሀ. የደብረ ሲና ተራራ

ለ. የአሥርቱ ትዕዛዛት

ሐ. ፍቅረ ቢፅ (ወንድምን የመውደድ)

መ. የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም

ሠ. የእግዚአብሔር

ክፍለ ትምህርት ፩ የበገና አያያዝና አደራደር

ቁጭ ተብሎ (በመቀመጥ) ወይም ተቁሞ (በመቆም) የሚደረደር የዜማ ዕቃ ነው።

- ቁጭ ተብሎ (በመቀመጥ) ሲደረደር በገናውን በግራ ጎን በኩል አቁሞ ግራ እጅን የበገናው ገበቴ (ሳጥን) ላይ አሳርፎ አሥሩን አውታሮች ጣቶቻችን እንዲነኩት በሚያስችል መልኩ ሲሆን ቀኝ እጃችን የግራ ትከሻችን አጠገብ ያለውን የበገና ምሰሶ ይይዛል፤ ሁለት እግራችንም ሳይደራረብ ወይም ሳይንጠለጠል መሬቱን መርገጥ አለበት። በዚህ መልኩ በጉባኤ መካከል፤ በቤት ውስጥ እና በተለያዩ ቦታዎች ሊደረደር ይችላል።
- ተቁሞ (በመቆም) ሲደረደርም ከላይ በተገለጸው መሠረት ሆኖ በክብረ በዓል ጊዜ ታቦትን በማጀብ ይደረደራል።
(ሥዕሉን ይመልከቱ)

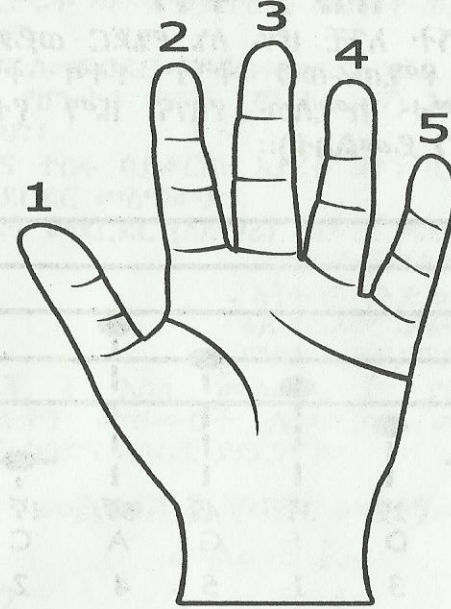

ቁጭ ተብሎ (በመቀመጥ)
በገና ሲደረደር

ተቁሞ (በመቆም)
በገና ሲደረደር

ለበገና ድርደራ የጣት ስያሜ

በገናን ለመደርደር የጣት አቀማመጣችን በሚከተለው መልኩ ነው።

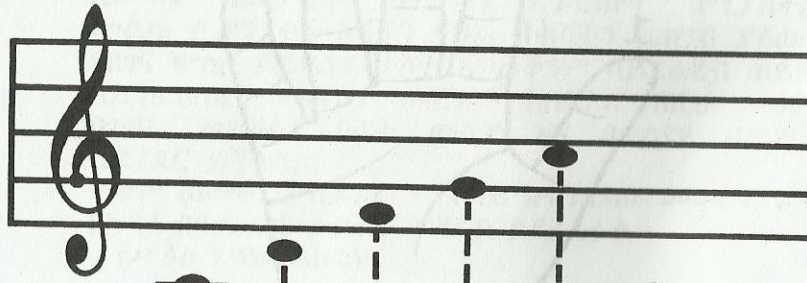
- 1ኛ ጣት / አውራ ጣት = 1ኛ አውታር ላይ ይቀመጣል።
- 2ኛ ጣት / አመልካች ጣት = 4ኛ አውታር ላይ ይቀመጣል።
- 3ኛ ጣት / መሐል ጣት = 6ኛ አውታር ላይ ይቀመጣል።
- 4ኛ ጣት / ቀለበት ጣት = 8ኛ አውታር ላይ ይቀመጣል።
- 5ኛ ጣት / ትንሿ ጣት = 10ኛ አውታር ላይ ይቀመጣል።

በአሥሩም አውታሮች ለመደርደር ደግሞ አሥሩንም አውታሮች ቃችቶ እንደሚከተለው ይሆናል።

- 1ኛ ጣት / አውራ ጣት = 1ኛ እና 2ኛ አውታርን ይመታል።
- 2ኛ ጣት / አመልካች ጣት = 4ኛ እና 3ኛ አውታርን ይመታል።
- 3ኛ ጣት / መሐል ጣት = 6ኛ እና 5ኛ አውታርን ይመታል።
- 4ኛ ጣት / ቀለበት ጣት = 8ኛ እና 7ኛ አውታርን ይመታል።
- 5ኛ ጣት / ትንሿ ጣት = 10ኛ እና 9ኛ አውታርን ይመታል።

ሰላምታ ቅኝት

* ሰላምታ ቅኝት አንቺ ሆዬ ለኔ ሜጀር ወይም አምባሰል ሜጀር ተብሎ የሚጠራውን ቅኝት የተካ ቅኝት ነው። ስያሜውም ሰላምታ ከሚለው የበገና ዜማ የተገኘ ነው። (ምዕራፍ አምስትን ይመልከቱ)።

	1ኛ	2ኛ	3ኛ	4ኛ	5ኛ	1ኛ
ድምጽ =	C	D	F	G	A	C
ጣት =	2	3	1	5	4	2
አውታር =	4	6	1	10	8	4

በገና - ሰላምታ ቅኝት

3ኛ	1ኛ	2ኛ	5ኛ	4ኛ	
F	C	D	A	G	= ድምጽ
1	2	3	4	5	= ጣት
1	4	6	8	10	= አውታር

- የረዘመ የጣት ጥፍሮች መወገድ አለባቸው። የጠበቁና ክብደት ያላቸው የጣትና የአምባር ጌጦች በጣት እንቅስቃሴ ላይ ተፅዕኖ ሊያደርሱ ይችላሉ ከተቻለ ማውለቅ፤
- ጣትን በትክክል በአውታሩ ላይ ማስቀመጥ፤

- በቅደም ተከተል አውታሩን በተራ በተራ መደርደር፤ የማይደረድሩት ጣቶች ቦታቸውን መልቀቅ ወይም አብሮ መነሳት የለባቸውም።
- አውታሩን ለመደርደር የምንጠቀመውን ኃይል መመጠን፤
- አስቸጋሪ የሆኑትን ጣቶች (3ኛ እና 4ኛ) እስኪለምድ ሳይሰለቹ መለማመድ፤
- ሳይሰለቹና ተስፋ ሳይቆርጡ እያረፉ በቀን ቢያንስ ከአንድ ሰዓት በላይ መደርደር መለማመድ፤
- ያለ ዕረፍት መደርደር (ለጀማሪ) - የጣት ጫፍ ውሃ ሊቋጥር (ሊላጥ) ይችላል
 - ከትክክልና የእጅ መጋጠሚያ ላይ የሕመም ስሜትና የመዛል ምልክት ሊያጋጥም ይችላል፤
- ከመልመጃ ል እስከ መልመጃ ፣ ያሉትን ሳይጨርሱ የሚቀጥሉትን መዝሙሮች ለመደርደር መሞከር የበገናውን ትምህርት ከባድና አሰልቺ ያደርገዋል፤

መልመጃ ል. የጣት መለማመጃ

መልመጃ ል.ል

1	2	3	4	5 (3)
1 1	2 2	3 3	4 4	5 5 (3)
1 1 1	2 2 2	3 3 3	4 4 4	5 5 5 (3)
5	4	3	2	1 (3)
5 5	4 4	3 3	2 2	1 1 (3)
5 5 5	4 4 4	3 3 3	2 2 2	1 1 1 (3)

መልመጃ ል.፪

2	3	1	5	4	2
2 2	3 3	1 1	5 5	4 4	2 2
2 2 2	3 3 3	1 1 1	5 5 5	4 4 4	2 2 2
2 2 2 2	3 3 3 3	1 1 1 1	5 5 5 5	4 4 4 4	2 2 2 2

2 4 5 1 3 2
 2 2 4 4 5 5 1 1 3 3 2 2
 2 2 2 4 4 4 5 5 5 1 1 1 3 3 3 2 2 2
 2 2 2 2 4 4 4 4 5 5 5 5 1 1 1 1 3 3 3 3 2 2 2 2

መልመጃ ፪.

የጣትና ድምፅ መልመጃ

- ☞ የምት ጊዜ ጠብቆ መደርደር።
- ☞ ድምፅ እያወጡ መደርደር (ከአውታሩ ድምፅ በኋላ)።
- ☞ ይህ ልምምድ የበገናውን ቅኝት ለመለየት የሚያስችል ልምምድ ስለሆነ በገናው በትክክል መቃኘት አለበት።
- ☞ ባልተቃኘ በገና ይህን ድምፅ ማጥናት የተሳሳተ መረጃ ለአእምሯችን ማቀበል ስለሆነ በገናው ካልተቃኘ የድምፅ ጥናቱን ትቶ የጣት ልምምድ ብቻ ማድረግ ይበጃል።
- ☞ የማስተማሪያ በገናዎቹ ከአንድ በላይ ከሆኑ በአንድ ቅኝትና በአንድ መነሻ ድምፅ መቃኘት አለባቸው። አንድ አይነት ቅኝት ግን የተለያየ መነሻ ድምፅ ከሆነ ተማሪዎቹ ለየብቻ መማር አለባቸው።

መልመጃ ፫.

2 3 1 3 1 5 1 5 4 5 4 2 (3)
 2 4 5 4 5 1 5 1 3 1 3 2 (3)

231111 315555 154444 542222
 245555 451111 513333 132222

☞ በዚህ መጽሐፍ በቁጥር የተጻፉት መልመጃዎችና መዝሙሮች ቁጥሩ የሚያመለክተው በገጽ 25 ላይ ያለውን የጣት ሲያሜ ነው።

መልመጃ ፪፪

☞ ከበገናው አውታር የሚወጣውን ድምፅ በመስማት አብሮ ድምፅን ማውጣት።

ሀ. 4 2 4 5 1 5 3 1 2 3 4 2
 ለ. 1 3 1 2 4 2 3 1 3 1 1 5 2 2 4
 ሐ. 3 1 5 4 2 3 5 4 2 3 1 2 2 2 4

☞ ከበገናው አውታር የሚወጣውን ድምጽ በመስማት አብሮ ድምጽን ማውጣት።

☞ ከዚህ መልመጃ በኋላ የበገና መዝሙሮችን ለመደርደር የሚያስችል ትምህርት የሚሰጥበት ስለሆነ የጣት ልምምዶች በቂ ጊዜ ተሰጥቶአቸው የጣት እንቅስቃሴና የድምፅ ችግሮች መወገድ አለባቸው።

መልመጃ ፫

የዜማ ጥናት

❖ ለላምታ ቅኝት- 2 3 1 5 4 2
 2 4 5 1 3 2
 2 3 1 3 1 5 1 5 4 5 4 2
 2 4 5 4 5 1 5 1 3 1 3 2
 እግዚአብሔር ይመስገን ለዚህ ያ ደረሰን
 231111 315555 154444 542222
 245555 451111 513333 132222

4 2 4 2 4 2 2 4 2 2 4 2
 በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ አሜን

- ከመልመጃ ፩ - ፫ ባሉት መልመጃዎች ጣት በደንብ ከተፍታታ በኋላ መዝሙር ፩ን መጀመሪያ ያለ ድምጽ በበገና ብቻ በቁጥሩ መሠረት ቀስ ብሎ መደርደር

- በድምጽ ከበገናው ጋር አብሮ ማዜም
 - o ትክክለኛ ድምጽ ማውጣት

የምት ጊዜ ጠብቆ መደርደር ካልተቻለ መልመጃ ፪ እና ፫ን እንደገና በደንብ መሥራት ግድ ይላል።

የመዝሙር አጠናን ሂደት

የሚከተሉት የመዝሙር አጠናን ሂደቶች ለሁሉም የመዝሙር ዓይነቶች ተግባራዊ ይሆናሉ።

- በገናውን በትክክል መቃኘት
- የበገናውን ቅኝት ማስጠናት (መልመጃ ፪)
- ተማሪዎች መዝሙሩን ለምተውት የማያውቁ ከሆነ በበገና እየደረደሩ ማለማት
- አደራደሩን ቃል በቃል ያለድምጽ በቁጥር በምት ማሳየት
- ሐረጉን ያለድምጽ በቁጥር በምት ማሳየት
- ስንኙን ያለድምጽ በቁጥር በምት ማሳየት
- አዝማቹን ከላይ በተለማመዱት መሠረት ድምጽ እያወጡ መዘመር (ደጋግሞ መደርደር)
- ችግር ያለበትን ቦታ ደጋግሞ በመደርደር ማስተካከል
- ችግር ያለበትን ተማሪ መለየትና ተስፋ እንዳይቆርጥ መርዳት
- በቂ እረፍት ካደረጉ በኋላ ሙሉውን መዝሙር የምት ጊዜውን በመጠበቅ ድምጽን በትክክል እያወጡ መዘመር።

የሰላምታ ቅኝት መዝሙሮች

መዝሙር ፩

ሆዴ ልመድ

4 5 1 3 1 (2ጊዜ) - ሆዴ ልመድ (2 ጊዜ)
3 1 5 1 3 2 4 2 - የለህምና ዘመድ

መዝሙር ፪

በጌቴ ሴማኒ

4 2 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2 (2 ጊዜ)

4 2 3 1 1 5 1 1 3 2 2 4

5 4 2 2 2 2

በጌቴ ሴማኒ በአትክልቱ ቦታ (2)

ለኛ ሲል ጌታችን በዓለም ተንገላታ (2)

አዳምና ሔዋን ባጠፉት ጥፋት (2)

በእኛም ነበረብን የዘላለም ሞት (2)

መስቀል ተሸክሞ ሲወጣ ተራራ (2)

ይገርፉት ነበረ ሁሉም በየተራ (2)

ድንግል አልቻለችም ዕንባዋን ልትገታ (2)

እያየች በመስቀል ልጇ ሲንገላታ (2)

በአምላክነቱ ሳይፈርድባቸው (2)

እንዲህ ሲል ጸለየ አባት ሆይ ማራቸው (2)

በረቂቅ ስልጣኑ ሁሉን የፈጠረ (2)

በሰዎች ተገርፎ ሞተ ተቀበረ (2)

ፍቅሩን የገለጸው ተወልዶ በሥጋ (2)

ኢየሱስ ጌታ ነው አልፋና ያምጋ (2)

* በዚህ በጌቴ ሴማኒ ዜማ በመስቀል ተሰቅሎ፣ ሻረ ስማኝ ፈጣሪ /ሀገራ/ የሚባሉትን መዝሙሮችና የመሳሰሉትን መዘመር ይቻላል።

መዝሙር ፫
በመስቀል ተሰቅሎ

4 2 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2
4 2 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2
4 2 3 1 1 5 1 1 3 2 2 4
5 4 2 2 2 2

በመስቀል ተሰቅሎ - እንዲያ እየቃተተ
አለምን ለማዳን የማይሞተው ሞተ (2)

ከሞት ሊታደገን - በመጣልን ፈጥኖ
መስቀል አሽከሙት ውለታው ይህ ሆኖ (2)

መከራውን ሳስብ - ሳስታውስ ቀኑን
ይቆስላል ይደማል ልቤ በሀዘን (2)

መች ለራሱ ነበር - ይህ ሁሉ መከራ
መስቀል ተሸክሞ የወጣው ተራራ (2)

ሲያጎርሱት የሚነክስ - ሰው ክፉ ነውና
እውሩን ቢያበራ - ጎባጣን ቢያቀና
ጌታዬን ለቀሉት አይሁድ ጨካኝና (2)

ምነዋ አያሳዝን - የአይሁድ ክፉት
የዝናቡን ጌታ ውሃ ሲነፍጉት (2)

በተንኮል በኃጢአት - ቀሩ እንደሰከሩ
ሙታን ከመቃብር ተነስተው ሲያስተምሩ (2)

እናታችን ሔዋን - ወዮ በይ አልቅሺ
ያንቺን ህመም ታሞ - ከሞት ሊያድንሽ
የህያዋን ጌታ ተሠቀለልሽ (2)

አየጉድ አየጉድ - ዓለም የኋላሽ
መድኃኒት ክርስቶስ በግፍ ሞተብሽ (2)

በመስቀል ተሰቅሎ - ሥጋውን ሲቆርስ
በችንካር ተወግቶ - ደሙንም ሲያፈስ
ዋለች በመከራ ድንግል ስታለቅስ (2)

ሰውነትሽ ራደ - ሀዘን ከበበሽ
ሥቃይ መከራውም - ዳግም ጸናብሽ
ተሰቅሎ ሥታዬ አንድዬ ልጅሽ (2)

ቢፈስም እንባዬ - ሆኖ መንታ መንታ
መች ዋጋ ይሆናል - ለአንዲቱ ጠብታ
ላለቀሽው ልቅሶ ድንግል የዛን ለታ (2)

ባለቀሽው ልቅሶ - በልጅሽ ህመም
ከኃጢአት ነጻሁኝ ዳንኩኝ ከገሀነም (2)

መዝሙር ፬

አባታችን ሆይ

4 2 4 5 3 1 3 1 5 4 2 3 3 1 2 4 5

4 2 4 5 3 1 3 1 5 4 4 2 2 2 2

አባታችን - በሰማያት ላይ ያለህ
ተለይቶ - ይመስገን ቅዱስ ስምህ

መንግሥትህን - የምንፈልጋት ከጥንቱ
በልጅነት - ትምጣ ትሰጠን አቤቱ

ፈቃድህም - ይህ እንዲደረግ ይሁን
በሰማይ - ሞተን ተነስተን ከደይን

እንድንኖር - ምሥጋናህ ምግብ ሆኖን
ዛሬም በምድር - በሥጋ ሕይወት ሳለን

ምግባችንን - በየዕለት አውቀህ ስጠን
ይቅር በለን - የበደልንህን ነገር

ወንድማችን - የበደለንም ቢኖር
እንደአቅማችን - እኛም እንድንል ይቅር

ከገሃነም - ከክፉ ሁሉ መፃት
አትጣለን - አድነን እንጂ ከሞት

ይህችን መንግሥት - የማያገኛት ገልፈት
ጌትነትም - ከሀሊነትም ክብርም

ናቸውና - የአንተ ገንዘቦች ሁሉም
ለዓለም - ወለዓለም ዓለም አሜን።

የተላከው - ቅዱስ ገብርኤል ከጌታ
ሰላም ለኪ - ብሎ በሰጠሽ ሰላምታ

እኔ ባርያሽ - ልብሴን ስታጠቅ ስፈታ
ሰላም ልልሽ - ይገባኛል ጠዋት ማታ

ማርያም ሆይ - እመቤቴ ሆይ ድንግል
እንዳለሽ - ቅዱስ ገብርኤል ሰላም

ሰላም ለኪ - እንደርሱ ሁሉ እኔም
የሌለብሽ - የነፍስ የሥጋ መርገም

ቡሩክ ነው - የማሕፀንሽ ፍሬም
እንደቀድሞው - ብሩክ አምላክ ነው ዛሬም

እግዚአብሔር ወልድ - በመጣ ጊዜ ለካሳ
ከነፍስሽ ነፍስ - ከሥጋሽ ሥጋ ቢነሳ

ደስ ያለሽ ሆይ - ጸጋን አግኝተሽ ከጌታ
ደስ ይበልሽ - በማቀርብልሽ ሰላምታ

ለምኒልን - ሳትሰለቺ ጧት ማታ
ውድ ልጅሽ - እንዲያደርግልን ይቅርታ

ይቅር ብሎ - ኃጢአታችንን ሁሉን
እንዲያድነን - በአንቺ ተማፅነን አለን

ስብሐት ለአብ - ለወልድ ለመንፈስ ቅዱስ
ለዓለም - ወለዓለም ዓለም አሜን።

* በዚህ በአባታችን ሆይ ዜማ የመልአክ ብርሃን አድማሱ ጀምበሬን
150 የሚሆኑ መዝሙሮችን መዘመር ይቻላል።

መዝሙር ፬. ፩

ስለ ልደት

4 2 4 5 3 1 3 1 5 4 2 3 3 1 2 4 5
 4 2 4 5 3 1 3 1 5 4 4 2 2 2 2

ድንግልም - በምትወልድበት ወራት
 በሮም ንጉሥ - በአውግስጦስ ቄሳር መንግሥት።

ሰው ሁሉ - ግብር ሊቆጠር ታዘዘ
 የሴፍም - ድንግልን ይዞ ተጓዘ።

ከገሊላ - ከነበረበት መንደር
 ቤቴልሔም - ወደ ምትባል ሀገር

ከኤፍራታ - ይወጣል ብሎ ንጉሥ
 ሚክያስ - የተናገረው ሊደርስ

ሳታፋልስ - የወላዶችን ሥርዓት
 በታኅሣሥ - በሃያ ዘጠኝ ዕለት

ከዚያው ሳሉ - የምትወልድበት ቢደርስ
 ተወለደ - ድንግልናዋን ሳይጥስ።

ቤት ባይኖራት - መጥታለችና ከሩቅ
 በበረት - ጠቀለለችው በጨርቅ።

ሊፈፀም - የኢሳይያስ ነገሩ
 እንስሳትም - ትንፋሻቸውን ገበሩ።

ከዚያ ቦታ - ከብት ጠባቂዎች ነበሩ
 ያዩ ነበር - ካሉበት ቦታ ድረስ

የብርሃን ጎርፍ - ከቤቴልሔም ሲፈስ
 አረኞቹም - የብርሃኑን ጎርፍ አይተው

እጅግ ፈሩ - ምን ነገር ነው ይህ ብለው።
 መልአኩም - ፍርሀታቸውን አርቆ

ነገራቸው - ተድላ ደስታውን አድንቆ።
 ልዑል አምላክ - ለአዳም ብሎ ተዋርዶ

ከድንግልም - በዳዊት ባሕርይ ተወልዶ
 ጨርቅ ለብሶ - ከበረት መሐል ተጥሎ

አለላችሁ - ሄዳችሁ እዩት በቶሎ
 እንዲህ ብሎ - ሲናገራቸው በዜና

ከእርሱ ጋር - ብዙ መላዕክት መጡና
 አቀረቡ - ከእረኞቹ ጋር ምስጋና።

ስብሐት ለአብ - ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ
 ለዓለም - እስከ ዘለዓለም ድረስ።

መዝሙር ፬. ፪
ስለ ዳግም ምጽኢት

4 2 4 5 3 1 3 1 5 4 2 3 3 1 2 4 5
4 2 4 5 3 1 3 1 5 4 4 2 2 2 2

እንዲህ አድርገን - ሥራውን ሁሉ አምነን
እናምናለን - ዳግም ይመጣል ብለን
ነገር ግን - ዳግም ይመጣል ስላልን
ከባድቃን - ከመላዕክትም ቢሆን
የሚያውቅ የለም - የሚመጣበትን ቀኑን
ባላወቅነው - ባልመረመርነው ሰዓት
ግሩም ሆኖ - ይመጣል እንጂ ድንገት
መጀመሪያ - የአዋጅ ነጋሪት ሲመታ
ከያለበት - ይሰበሰባል በአንድ አፍታ
አጥንታችን - ትቢያ የሆነው አፈር
ጅብ የበላው - የተበተነው ከዱር
የራስ ጠጉር - የእግር ጥፍራችን ሳይቀር
ተሳስቶ - የአንዱ ወደ አንዱ ሳይዞር
በየራሱ - ይሰባሰባል ሁሉም
ይመታል - የአዋጅ ነጋሪት ዳግም
ነፍስ የሌለው - በድን ይሆናል ፍፁም
በሦስተኛው - የአዋጅ ነጋሪት ሲመታ
ይነሳሉ - መልካም የሠሩ በእልልታ

የብርሃን አጽቅ - የብርሃን ቀሚስ ለብሰው
እንደ ፀሐይ - እንደ ጨረቃ ደምቀው
እግዚአብሔርን - ፈጣሪያቸውን መስለው
ይሰሙና - በቀኙ ቆመው ፍርዱን
ከማያልፈው - ተድላ ደስታ በቀር
ጠግቦ ቁንጣን - ተርቦ ስስት ሳይኖር
ገብቶ መውጣት - አግኝቶ ማጣት ችጋር
የሌለባት - ደገኛይቱን ሀገር

ይወርሳሉ - መልካም የሠሩ በምድር
ኃጥአንም - እጅግ ከቁራ ጠቁረው
ከላይ ከታች - የጨለማ ልብስ ለብሰው
ዲያብሎስን - አለቃቸውን መስለው
ይሰሙና - በግራ በኩል ቆመው
በመንቀጥቀጥ - የሚፈርደውን ሰምተው
ከልቅሶና - ጥርስ ማፈጨት በቀር
ተድላ ደስታ - የሌለባትን ሀገር
ይወርሳሉ - ክፉ የሠሩ በምድር

እንዲህ አርገው - መጸሕፍት ሁሉ እንዳሉ
በየሥራው - ይከፍለዋል ለሁሉ

ስብሐት ለአብ - ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ
ለዓለም - እስከ ዘለዓለም ድረስ።

መዝሙር ፩
ሰላም ለማርያም

2 3 1 5 5 5 1 5 5 5 1 1 3 1 1 3 2
2 3 1 5 3 1 1 1 3 2 4 2 4 5
4 2 3 1 1 1 3 1 1 1 3 2 4 2

ሰላም ለማርያም የአምላክ እናት
የአቤል የዋህት የአዳም ሕይወት
እመቤቴ በምልጃሽ መድኃኒቲ ነሽ
የአብ ቃል መቅረጫ ጽላቱ ለሙሴ
የመንፈስ ቅዱስ ቤት እመቃል ሞገሴ
የርገራኔ መዝገብ እህተ መላእክት
የጻድቃን ተስፋቸው ጽላተ መለኮት
ትናንት ተጨንቀን በጨለማው ዓለም
ዛሬ ብርሃን አየን በድንግል ማርያም
የኢያቄም ዕንቁ የሐና ንብረቷ
ሥጋ ነፍሴን እርጂያት ይቅርላት ቅጣቷ
በወንጌል ሰማነው ድንግል የአንቺን ዜና
አማላጅነትሽ ሲገለጽ በቃና
ከዳዊትም ሰማን ድንግል ስለአንቺ ክብር
ወትቀውም ንግሥት እያለ ሲዘምር
በላዒ ሰብእ ከሞት ከሲኦል የዳነው
በምልጃሽ ነው እንጂ መቸ በጥርኝ ውሃ ነው
ሲውጡኝ ቢነሡ አጋንንት በሙሉ
ስምሽን ስጠራ ትቢያ ይሆናሉ

ጽዮን እመብርሃን ጽላተ ሥላሴ
የበረከት ካዝና ደመወዜና ዋሴ
ሲጨንቀኝ ሲጠበኝ ሲከፋኝ ኑሮዬ
ድንግል አንቺ እኮ ነሽ አጽናኝ አለኝታዬ
ስምሽን ስጠራ ሲታወክ ሕይወቴ
ፈጥነሽ ድረሽልኝ ድንግል እመቤቴ
ድንግል ሆይ አትርሺኝ የዘላለም ልብሴ
ምልጃሽ ያውጣኝ ከሞት ከክፉ ድምሳሴ
የቅዱሳን ካባ የቅዱሳን ኩታ
ጸጋ ሰማዕታት የድሆች አለኝታ
ሹመተ መሳፍንት ቅብዐ ነገሥታት
የለሎሞን ጥበብ የዳዊት መዝሙራት
ዓለም የዳነብሽ ከሞት ከሲኦል
ለእኔስ እናቴ ነሽ ማርያም ድንግል
አድኚኝ እናቴ ከሥጋ ፈተና
እኔማ ያለአንቺ አልችልም ልጸና
ሽክም የከበደኝ እንግልት ሆኛለሁ
ከኔ እንዳትለዩ አደራ እልሻለሁ
አደራ እልሻለሁ ከጎኔ አትራቂ
ወዳጅ ዘመድ የለኝ ያለአንቺ ጠባቂ
ተሳክቶልኝ ባየው ሐሳቤ ምኞቴ
ድንግል ያለአንቺማ መቸ ይጸናል ቤቴ
ልጅሽ እንዳይነሳኝ መንግሥተ ሰማያት
ከኃጢአት ጠብቆ እንዲያኖረኝ ገነት
አንቺ ንገራልኝ ለዓለም መድኃኒት
ተስፋዬ ነሽና አትርሺኝ የኔ እናት።

* ሰላም ለማርያም በሚለው ዜማ «አባ ግራኝ ሞተ» የሚለውን መዝሙር አጥና/ኒ።

ድምጽን መለየት የሚያስችሉ የማጠናከሪያ መልመጃዎች

መልመጃ ሸ

የፈረስ /ያልተስተካከለ/ ቅኝት መለየትና ማስተካከል።

2 3 ① ⑤ 4 2

2 ③ 1 ⑤ 4 2

② 3 1 5 ④ 2

② ③ ① ⑤ ④ 2

* የተከበቡትን ቁጥሮች አውታር በማላላትና በማጥበቅ ወይም በማፍረስ ተማሪዎች እንደገና እንዲያስተንክሉ ማድረግ።

መልመጃ ፪

2 3 1 5 4 2
2 4 5 1 3 2

ተራ በተራ አውታሩን እየመቱ ድምጹን ሰምቶ በድምጽ ብቻ ማለት።

2 --- 3 --- 1 --- 5 --- 4 --- 2 ---

ሁለት ሁለት አውታር እየደረደሩ ድምጹን ሰምቶ ማለት።

2 3 --- 1 5 --- 4 2 ---

ሦስት ሦስት አውታር እየደረደሩ ድምጹን ሰምቶ ማለት።

2 3 1 --- 3 1 5 --- 1 5 4 --- 5 4 2 ---

2 4 5 --- 4 5 1 --- 5 1 3 --- 1 3 2 ---

ከበገናው አውታር የሚወጣውን ድምፅ በመስማት አብሮ ድምፁን ማውጣት።

ሀ. 4 2 4 5 1 5 3 1 2 3 4 1

ለ. 1 3 1 2 4 2 3 1 3 1 1 5 2 2 4

ሐ. 3 1 5 4 2 3 5 4 2 3 1 2 2 2 4

* እዚህ ትምህርት ላይ ዋናው የድምጽ ጥናት ስለሆነ በገናው በትክክል መቃኘት አለበት።

የተግባር ሥራ

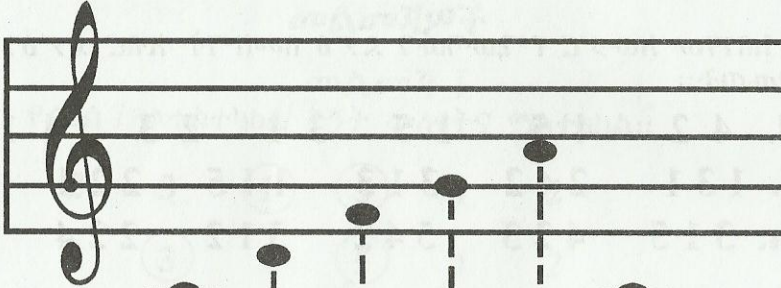
- አውታሩን መቃኛ ላይ ማሰር
- አውታሩን መወጠሪያ ላይ ማሰር
- አውታሩን በመቃኛ ቀንበር ላይ መጠምጠም
- የበርኩማ በድምጽ ሳጥን ላይ አቀማመጥ
- የእንዚራ በበርኩማ ላይ አቀማመጥ

በበገና ድምጽ ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድሩ የሚችሉ ነገሮች።

- መቃኛ
- ጅማት
- እንዚራ
- በርኩማ

* ተጽዕኖ ሊያሳድሩ የሚችሉ ነገሮችን በማሳየት መፍትሔውን በተግባር ማስረዳት።

ክፍለ ትምህርት ፫ ዋኔን (ትዝታ) ቅኝት

ድምጽ = C D E G A C

ጣት = 2 3 1 5 4 2

አውታር = 4 6 1 10 8 4

በገና - ትዝታ ቅኝት

3ኛ	1ኛ	2ኛ	5ኛ	4ኛ	
E	C	D	A	G	= ድምጽ
1	2	3	4	5	= ጣት
1	4	6	8	10	= አውታር

★ ከሰላምታ ቅኝት 1ኛውን አውታር (አውራ ጣት) በግማሽ ድምጽ ማላላት (መቀነስ)።

- በገናውን በትክክል መቃኘትና ቅኝቱን በደንብ ማስጠናት።

➤ ክፍለ ትምህርት ፪ ላይ የተጠቀሰውን የመዝሙር አጠናን ሂደት መጠቀም።

የዜማ ጥናት

2 3 1 5 4 2

2 4 5 1 3 2

2 3 1 3 1 5 1 5 4 5 4 2

2 4 5 4 5 1 5 1 3 1 3 2

እግዚአብሔር ይመስገን ለዚህ ያ ደረሰን

231111 315555 154444 542222

245555 451111 513333 132222

➤ በገናውን በትክክል መቃኘትና ቅኝቱን በደንብ ማስጠናት።

☛ ትዝታ ቅኝት ከሰላምታ ቅኝት የሚለየው 1ኛው አውታር (አውራ ጣት) ላይ ስለሆነ ከሰላምታ ወደ ትዝታ ሲቀየር 1 ቁጥር (አውራ ጣት) ላይ ያለውን የድምጽ ለውጥ ሲያዜሙ በደንብ ማስተዋል ያስፈልጋል።

መዝሙር ፩
ርግብና ዋኔ

4	4	4	4	5	5	3	1	1	5	4	2
4	4	4	5	2	5	3	1	1	5	4	2
3	3	1	1	3	3	4	2	3	1	4	2
3	3	1	1	3	3	4	2	2		4	2

ርግብና ዋኔን ዋኔን - አብረው ዘመቱና ዋኔን
 ርግብ ደህና ገባች ዋኔን - ዋኔን ገደሉና ዋኔን
 እስቲ በስመ አብ ብዬ ዋኔን - ልቀኝ ለእመቤቴ ዋኔን
 ማርያም በመሆኗ ዋኔን - ክብራና ሕይወቴ ዋኔን
 ሰላም እልሻለሁ ዋኔን - ጽላተ ጽዮን ዋኔን
 ደጅ እጠናሻለሁ ዋኔን - አምኜ አንቺን ዋኔን
 አዛኝቷ እመቤት ዋኔን - ኪዳነ ምህረት ዋኔን
 ፈጥነሽ ድረሽና ዋኔን - አውጪኝ ከመዓት ዋኔን
 እስቲ ሁላችሁም ዋኔን - ኪዳነ ምህረት በሉ ዋኔን
 መድኃኒት ናትና ዋኔን - ለሰው ልጆች ሁሉ ዋኔን
 ሁሌ እጠራሻለሁ ዋኔን - በቃል ኪዳንሽ ዋኔን
 የምህረት አማላጅ ዋኔን - ድንግል አንቺ ነሽ ዋኔን
 የዓለም ፈርጥ አንቺ ነሽ ዋኔን - ማርያም እመቤቴ ዋኔን
 እመካብሻለሁ ዋኔን - እስከ ጊዜ ሞቴ ዋኔን
 ያንን የእሳት ባሕር ዋኔን - አሻግሪኝ ድንግል ዋኔን
 እንዳልወድቅ አደራ ዋኔን - ከሲኦል ገደል ዋኔን
 የነቢያት ትንቢት ዋኔን - የሰማዕታት አክሊል ዋኔን
 ያላንቺ ማን አለኝ ዋኔን - እመቤቴ ድንግል ዋኔን
 ያዕቆብ በህልሙ ዋኔን - ያያት መሰላል ዋኔን
 የዓለም አስታራቂ ዋኔን - አንቺው ነሽ ድንግል ዋኔን

ታማልደናለች ዋኔን - እጆቿን ዘርግታ ዋኔን
 ከቶ ዕረፍት የላትም ዋኔን - ከጧት እስከ ማታ ዋኔን
 ኪዳነምሕረት ነሽ ዋኔን - አንቺ የኛ ተስፋ ዋኔን
 መርቆ የሰጠን ዋኔን - አልፋና አሜጋ ዋኔን
 የዓለም ሁሉ መቅረዝ ዋኔን - መንበረ ሥላሴ ዋኔን
 መድኃኒት እሷ ነች ዋኔን - ለሥጋም ለነፍሴ ዋኔን
 ሁሌ ላመስገናት ዋኔን - ተፈታ ምላሴ ዋኔን
 የምህረት ቃል ኪዳን ዋኔን - የሰው ልጅ መዳኛ ዋኔን
 እንድታማልደን ዋኔን - የተሰጠች ለእኛ ዋኔን
 ምላሴ ተናገር ዋኔን - የማርያምን ዝና ዋኔን
 ለኛ መሰጠቷን ዋኔን - ሳትፈጠር ገና ዋኔን
 ታስባ ስትኖር ዋኔን - በእግዚአብሔር ሕሊና ዋኔን
 ተወልዳ አደገች ዋኔን - ጊዜው ደረሰና ዋኔን
 ዘመን የማይሸረው ዋኔን - ስላላት ቃልኪዳን ዋኔን
 ታማልደናለች ዋኔን - መድኃኒት በመሆን ዋኔን
 ምን ቃላት ይገኛል ዋኔን - እሷን ማመስገኛ ዋኔን
 እነ ሕርያቶች ዋኔን - ያልቻሉትን እነኛ ዋኔን
 ከዓይኗ ያዘነበች ዋኔን - የዕንባዋን ዘለላ ዋኔን
 ወደ ግብፅ ወረደች ዋኔን - አንድ ልጇን አዝላ ዋኔን
 ፅጌ ፀዐዳ ነች ዋኔን - እመቤቴ ድንግል ዋኔን
 ድረሺልን ሲሏት ዋኔን - ከተፍ ነው የምትል ዋኔን
 የዓድቃን እመቤት ዋኔን - የኃጥአን ተስፋ ዋኔን
 ወዳንቺ እጮሃለሁ ዋኔን - ሳዝንና ስከፋ ዋኔን
 በላኢሰብን ዋኔን - ያዳንሺው ድንግል ዋኔን
 ለእኔም አትንፈረኝ ዋኔን - ይህንን ዕድል ዋኔን
 ስንቅ የለኝ ለነፍሴ ዋኔን - እንዴት ልሆን ነው ዋኔን
 ድንግል እመቤቴ ዋኔን - መግቢኝ አንቺው ዋኔን
 ጥላሽን ጣይብኝ ዋኔን - ኪዳነ ምህረት ዋኔን
 ስጩነቅ ስጠበብ ዋኔን - ስጋለጥ ያን ዕለት ዋኔን

ድንግል መድኃኒት ነሽ ዋኔን - የሰው ልጆች ተስፋ ዋኔን
 ከጎኔ ቁሚልኝ ዋኔን - ሳዝንና ስከፋ ዋኔን
 የዓለም መድኃኒት ነሽ ዋኔን - ማርያም እመቤት ዋኔን
 በረድኤት ግቢልኝ ዋኔን - ነይልኝ ከቤት ዋኔን
 አደራሽን ማርያም ዋኔን - ኪዳነ ምሕረት ዋኔን
 ፀጋሽን አልብሽኝ ዋኔን - ጌላ ስራቆት ዋኔን
 ዕርቃኔን መሆኔን ዋኔን - አውቀዋለሁና ዋኔን
 አልብሽኝ ፀጋሽን ዋኔን - በኢያቂም በሃና ዋኔን
 እስቲ ሁላችሁም ዋኔን - ኪዳነ ምሕረት በሉ ዋኔን
 መድኃኒት ናትና ዋኔን - ለሰው ልጆች ሁሉ ዋኔን
 አፍሮ አይመለስም ዋኔን - የቆመ ከደጃ ዋኔን
 እመቤት ማርያም ዋኔን - የጭንቅ አማላጂ ዋኔን
 የአዳም መድኃኒት ዋኔን - አንቺ ነሽ ድንግል ዋኔን
 በኢያቂም በሃና ዋኔን - አውጪኝ ከሲኦል ዋኔን
 አንቺ የኤዶም ገነት ዋኔን - የሰው ልጆች ተስፋ ዋኔን
 መድኃኒት ነሽና ዋኔን - አዝኖ ለተከፋ ዋኔን
 የዓለምን መድኃኒት ዋኔን - በጀርባሽ አዝለሽ ዋኔን
 ሽረ ለምን ይሆን ዋኔን - ቁራሽ የለመንሽ ዋኔን
 ለክብሯ እስግዳለሁ ዋኔን - ለእመቤት ድንግል ዋኔን
 እርሷ በመሆኗ ዋኔን - የሰው ልጆች ዕድል ዋኔን::

መዝሙር ፪

አቤቱ ደግ ሰው አልቋልና

5 2 1 1 1 5 1 1 1 3 4 2 2 2 4 2
 5 2 1 1 1 5 1 1 1 3 4 2 2 3 2 3
 3 5 2 4 4 5 3 1 1 1 3 4 2 2 2 4 2 (2)

አቤቱ ደግ ሰው አልቋልና (2)
 ከምድርም ፍቅር ጠፍቷልና (2)
 እንደ ቸርነትህ ስድነን (2)
 በደላችንንም አታቁጠር (2)
 የረድኤት አምላክ ፍቅር ስጠን (2)
 እንደ አህዛብ አታደርገን (2)
 ክርስቲያን ነንና እንዋደድ (2)
 እባክህ አንወጣ ካንተ መንገድ (2)
 አቤቱ ንፁህ ልብ ፍጠርልን (2)
 ሰውን የሚያስወድድ ያለ እንክን (2)
 አንደበታችን እንዲናገር (2)
 ስለ ሰላም ቋንቋ ስለፍቅር (2)
 በእግዚአብሔር ፈቃድ የሚመራ (2)
 ትሩፋት ደግነት የሚሠራ (2)
 አንደበቱ ሁሉ የታረመ (2)
 ለቃለ ወንጌሉ የደከመ (2)
 ምግባርና እውነት የተሰጠው (2)
 እባክህ አድለን ሁነኛ ሰው (2)
 አንተን የሚመስል በሕይወቱ (2)
 ፍቅርና ትህትና የግል ሀብቱ (2)
 የማስመስል ፍቅር እየበዛ (2)
 ሰው ረክሷልና እንደዋዛ (2)
 ፍፁም መዋደድን ስጠንና (2)
 አዲስ ሰው እንሁን እንደገና (2)
 ደገኛ ሰው ማግኘት አስቸግሯል (2)
 እስከ መጨረሻ ማን ይፀናል (2)
 ምግባሩ ትክክል እውነተኛ (2)
 ልቡ የሚፀየፍ ከዳተኛ (2)

መዝሙር ፫

ኢትዮጵያ ሆይ ተነሽ

213	24552	42421	11553	23	} 2 ጊዜ	
213	24552	42342	22	2		42
15	113	42	42421	11553	23	} 2 ጊዜ
15	113	42	42452	22	2	

ኢትዮጵያ ሆይ ተነሽ ክብርንም ልበሽ

በአዲስ ምሥጋና ይመላ ልብሽ

የተወደደ ነው በእግዚአብሔር ሕዝብሽ (2 ጊዜ)

ንብረቱ ጠፊ ነው ከንቱ የማይረባ

በግፍና ቅሚያ በአመፅ ሲገነባ

ሲሳይሽ ብዙ ነው ከአምላክ የተሰጠሽ

በረከት ለማግኘት መሥራት ነው ጠንክረሽ

የአሕዛብ ብልፅግና አያስቀናሽ ፍፁም

ሀላፊ ጠፊ ነው ምኞቱም ዓለሙም

ደመና ነውና ይበናል በቅጽበት

በግፍ የተገኘ የተከማቸ ሀብት

ይልቅ በቅንነት በሰላም ለሠራ

ሲሣዩ ብዙ ነው ክብሩም አያባራ

ጉቦና ፍትሕን ማጣመም እንዳንለምድ

ከወንጌሉ ጋራ አለበን መዛመድ

እግዚአብሔር ያለው ሰው በእርሱ የታመነ

ከግፍ ሥራ ሕመም አካላቱ ዳነ

ክርስቲያን ነኝ ብሎ ጉቦ የሚበላ

የሚያቃጥል እሳት ያገኘዋል ጌላ

በመታመን ፀጋ ይጠራ ስማችን

እውነተኛ እንሁን ለውድ ሀገራችን

የራሱን ሳይሻ ለሀገር የሚያስብ ሰው

በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደ ነው።

መዝሙር ፬

የአብርሃም አምላክ

5	2	2	2	3	4	2	5	1	5	3	5	4	5	5(2)
2	5	2	3	1	5	1	3	1						
2	4		2	5	2	3	2	2						

የአብርሃም አምላክ የይስሐቅም ቤዛ
ወገኖቹን ሁሉ በራሱ ደም ገዛ።የሐሰት ምስክር አቁመው ከሰሱት
በሞት እንዲቀጣ ሁሉም ፈረዱበት።ጴላጦስ ገረፈው በሰንሰለት አስሮ
ከሮማዊው መንግሥት እንዲኖር ተባብሮ።ድንግል አልቻለችም እንባዋን ልትገታ
እያየች በመስቀል ልጇ ሲንገላታ።በብርሃን ዙፋን ላይ የቆሙት እግሮቹ
በችንካር ላይ ቆሙ ምንም ሳይሰለቹ።የብርሃን አክሊልን ለሰማዕት ያደለ
የእሾህ አክሊል ደፍቶ ቀራንዮ ዋለ።

መዝሙር ፩

ኑ እንቅረብ

1 1 2 3 4 3 4 2 3 5 5 5
 1 1 2 3 4 3 4 2 2 2 2 2
 2 1 1 5 1 3 2 2 2 1 1 5 1 3 3 3
 2 1 1 5 1 3 3 4 2 2 2 2 2 (2)

1 1 1 3 2 1 1 4 4 4 5 1 5 5 } 3 ጊዜ
 3 3 3 2 4 2 4 2 3 4 2 2 2 2 }

ኑ እንቅረብ መጠራት ሳይመጣ /2/

ሥጋውን እንብላ /3/ ደሙንም እንጠጣ

የቀራንዮ በግ የአምላክ ሥጋው

ተሰውቶልናል እንመገበው።

እድፉን ጢካታችንን በንስሐ አንፅተን

እንቀበል አምነን በልጅነታችን።

መቅረብ ወደ ጌታ በእምነት የሚገባው

በስተርጅና አይደለም በወጣትነት ነው።

ጨረቃና ፀሐይ ደም የለበሱለት

ከዋክብት ከሰማይ የተነጠፉለት

ይኸው ተፈተተ እሳተ መለኮት።

ቅድስት እናታችን ቤተክርስቲያን

ትጋብዘናለች ሥጋና ደሙን።

የአማኑኤል ሥጋ ይኸው ተዘጋጀ

ከግብዣው ተጠራን አዋጁም ታወጀ።

መጥቁ ተደወለ እንቅረብ በእልልታ

በኋላ አይረባንም ዋይታና ጫጫታ።

ይህችን ዕድል ፈጥነን እንጠቀምባት

ዓለምን አልያዝንም ብዙ ልንቆይባት።

ካሁኑ ቅረቡ ታውጃል አዋጁ

የይለፍ ደብዳቤ ስንቅን አዘጋጁ።

ይህ ዓለም ጠፊ ነው በሀብት አትመኩ

ብሏል አምላካችን ተስፋችሁን እንኩ።

ክፍለ ትምህርት ፩

ስለቸርነትህ (አንቺ ሆይ ለኔ) ቅኝት

1ኛ 2ኛ 3ኛ 4ኛ 5ኛ 1ኛ

ድምጽ = C D^b F G^b A C

ጣት = 2 3 1 5 4 2

አውታር = 4 6 1 10 8 4

በገና - አንቺ ሆይ ለኔ ቅኝት

3ኛ	1ኛ	2ኛ	5ኛ	4ኛ	
F	C	D ^b	A	G ^b	= ድምጽ
1	2	3	4	5	= ጣት
1	4	6	8	10	= አውታር

* ከሰላምታ ቅኝት 6ኛውን እና 10ኛውን አውታር (መሐል ጣት እና ትንሿ ጣት) በግማሽ ድምጽ ማላላት (መቀነስ)።

የዜማ ጥናት

2 3 1 5 4 2

2 4 5 1 3 2

2 3 1 3 1 5 1 5 4 5 4 2

2 4 5 4 5 1 5 1 3 1 3 2

እግዚአብሔር ይመስገን ለዚህ ያ ደረሰን

231111 315555 154444 542222

245555 451111 513333 132222

➤ በገናውን በትክክል መቃኘትና ቅኝቱን በደንብ ማስጠናት፡፡

☛ ከሰላምታ ቅኝት 6ኛውን እና 10ኛውን አውታር (መሐል ጣት እና ትንሿ ጣት) በግማሽ በግማሽ ድምጽ ስለሚቀንሱ በዜማ ላይ ያላቸውን ለውጥ ሲያዜሙ በደንብ ማስተዋል ያስፈልጋል፡፡

➤ ክፍለ ትምህርት ፪ ላይ የተጠቀምነውን የመዝሙር አጠናን ሂደት መጠቀም፡፡

መዝሙር ፩

ስለቸርነትህ

2 3 1 5 4 2 3 4 5 1 3 4 2 2 (2)-አዝማች

2 3 1 5 4 2 3 2 3 1 5 1 5 5 - ዘማች

ስለ ቸርነትህ ጌታ ተመስገን
ስለ ፍፁም ፍቅርህ አምላክ ተመስገን፡፡

ማነው የገመተ ከዛሬ መድረስን
ልብሱ ሳይነካ በእሳቱ ወላፊን
ባህሩን አሻግሮ ማዕበል አቁሞ
እርሱ ያውቅልናል ለመጨረሻው ቀን ደግሞ፡፡

ሃሌ ሃሌ ሉያ መስዋዕት እናቅርብ
ጌታ ይፈልጋል የተሰበረ ልብ
ክርስቶስ ከሌለው ፍቅር ሳይኖረው
ሰላም ሰላም ይላል ፍጥረታዊው ሰው
ሰላም ሰላም ይላል የዘመኑ ሰው፡፡

የኢየሱስ ነገር ለሚጠፉት ሁሉ
የመስቀሉ ነገር ለሚጠፉት ሁሉ
ሞኝነት መስጧቸው ክህደት ተሞሉ
የስንፍና አመል እያናወዛቸው
መጾም መጸለዩ ይጎዳናል ብለው
አምላክን ቢክዱ ፍቅርን ነፈጋቸው፡፡

መዝሙር ፪
በሕይወቴ በዘመኔ

2 3 4 2 2 1 4 1 5 5
1 5 1 1 2 3 1 1 2 2 2 3 42 2

2 2 2 3 4 2 2 1 4 1 5 4 2 2 } 2 ጊዜ
2 2 2 3 4 2 2 2 3 1 5 11 231 1 }

በሕይወቴ በዘመኔ

ደስ የሚለኝ ለኔ በወንጌል ማመኔ (2)

ሕይወቴ ቢመራ ጌታ በቃልህ

ጣፋጭ ይሆን ነበር ሲያድሰኝ ፍቅርህ።

ያንተ ፀጋ ጌታ ስለበዛልኝ

ጨለማው ተገፎ ብርሃንህ መራኝ።

ወዴት እሄዳለሁ የእጅህ ጥበብ ሆኜ

ፍቅርህ እያደሰኝ ሞተህልኝ ድኜ።

ምን አይነት መወደድ ነው አንተ ለኔ ያለህ

ምን ይከፈለዋል ለፍፁሙ ፍቅርህ።

ምን አይነት መውደድ ነው አንተ ለኔ ያለህ

ምን ይከፈለዋል ለፍፁሙ ፍቅርህ።

ደጅህ ላይ ተጥቼ ደጅህ ላይ ልመት

ቃልህን ልጠብቅ በፍፁም ፍርሃት።

መዝሙር ፫
መጽሙን ይጽማል

1 5 1 5 1 5 1 5 1 5 1 5 1 5 1 5 5 1 4 2
(5 2 4 5 1 1 4 2)✓

2 3 1 5 5 1 1 1 2 3 4 2 4

2 3 2 3 2 5 4 1 3 5 4 4 4 4 2

4 5 1 3 1 5 4 2

መጽሙን ይጽማል ሁሉም የአዳም ልጅ /2/

የጊዜውን መድረስ የሚያውቅ የለም እንጂ /3/

ይደርሳል ሰዓቱ ሳስብ ሌላ ሌላ /2/✓

የተሰቀለውን ሥጋውን ሣልበላ /3/

ድን ጸመ ድን ተሰቅሎ ከቤቴ /2/

አወይ አለማወቅ ሳልማር መቅረቴ /3/

ደግሜ ደግሜ ቀረኝ አሌፋቴ /2/✓

አድገነኒ ሣልል አትጥራኝ በከንቱ /3/

እኔስ ሄዳለሁ አጣቢ ፍለጋ /2/

በጣም አድፎብኛል የለበስኩት ሥጋ /3/

ዳዊት እንዴት ይመት ሳንተዋወቀው /2/✓

የሚመጣውን ሁሉ በገና የሚያውቀው /3/

ዐርብ ረቡዕን ገደፍኩ በሥጋ በአዋዜ /2/

እንዲህ ለሚደርሰው ለማይቆየው ጊዜ /3/

ከሥጋው ሳልበላ ተጠይፎ ደሙን /2/✓

ማን ይችለው ይሆን የላይ ቤት ረሃቡን /3/

ከንብረቴ ሁሉ አልጋዬ ነው ሀብቴ /2/

አድርሶኝ ይመጣል ከዘላለም ቤቴ /3/

ብልህ ነው ስትሉኝ ጅደት ሞኝነቴን /2/✓

በራሴ ላይ ሆኖ አላውቀውም ሞቴን /3/

መማሩን ዳዊት ተምራ ነበረ /2/

ከአምላኪየ ሳልደርስ ልቤ ሰንፎ ቀረ /3/

እንኳን ነክተክ በሰመ አብም ቸገረኝ /2/✓

ዳዊት እንዴት ተማርክ እባክህ ንገረኝ /3/

መዝሙር ፬
ለእኔስ ልዩ ነች

2 3 3 4 2 2 4 2 4 2 3 1 5 1 3 3 1 3 1(2)
3 4 2 2 4 2 4 2 3 1 5 1 3 3 1 3 1

2 3 3 4 2 2 4 2 4 2 3 1 5 1 3 3 1 3 1
2 3 3 4 2 2 3 3 4 2 2 4 2

2 3 3 4 2 2 4 2 4 2 3 1 5 1 3 3 1 3 1(3)
2 3 3 4 2 2 3 3 4 2 2 4 2

ለእኔስ ልዩ ነች ድንግል ማርያም
ለእኔስ ልዩ ነች እመብርሃን
ፊልጌ (2) ላንቺ ምሥጋና አላገኘሁም (2)

ልቤ ሲያበቅል የኃጢአት አረም
ውስጤ ሲሸፍት አልተወችኝም
ከቤተ መቅደስ እጇን ዘርግታ
ትጠራኛለች የኔ መከታ።

የሆዴን ንዝን የልቤን ምሥጢር
እነግርሻለሁ አንድም ሳይቀር
የምትሸሸጊ የሕዝብን ኃጢአት
ለኔስ ልዩ ነሽ ድንግል አዛኝት።

ጣዕሙ ልዩ ነው ከእርሷ ጋር መኖር
ድንግልን ይገፍ መቼም አላፍር
ወደ ጽድቅ ሕይወት ትወስደኛለች
ድንግል ማርያም ለኔ እናቴኮ ነች።

በንዝን ስለበር ማንን እጠራለሁ
ውስጤ ሲደማ ለማን እነግራለሁ
ከኃጢአት እድፍ ንፁህ መሆኛዬ
አንቺ ነሽ ድንግል የኔስ መጽናኛዬ።

የኃጢአት ቁስል ያለአንቺ አይጠግም
ልጅሽ ሳይፈቅድ በሕይወት አልኖርም
ከልጅሽ ሌላ መድኅን የለኝም
ከጸሎት በቀር ፍፁም አልድንም።

መዝሙር ፩
ጽኑ ክርስቲያኖች

4 2 3 1 1 5 1 3 4 2 4 2 2 2 2 2 4 2
4 2 3 1 1 5 1 3 4 2 4 2 3 3 3 3 2 3 1
5 4 5 1 3 4 2 4 5 4 2 2 2 2 2 2 4 2

4 2 3 1 1 5 1 3 4 2 4 2 2 2 2 2 4 2
4 2 3 1 1 5 1 3 4 2 4 2 3 3 3 3 2 3 1
5 4 5 1 3 4 2 4 5 4 2 3 3 3 3 2 3 1
5 4 5 1 3 4 2 4 5 4 2 2 2 2 2 2 4 2

ፅኑ ክርስቲያኖች - ልባችን አይውደቅ
የእግዚአብሔርን እቃ - ጦሩን እንታጠቅ(2)
ማዕበሉን አይቶ - ልባችን አይፍራ
ታማኙ ጌታችን - አለ ከእኛ ጋራ።(2)

ሰማዕታት ልጆቿ - የዓለምን ጣዕም ንቀው
የአላውያንን ዛቻ - ፈተናውን አልፈው
ርሃቡን ስደቱን - መከራን ታግሰው
ለዚህ አድርሰውታል - ተዋሕዶን ጠብቀው።
ክህደቱ ቅስጣው - ንፋቱው ቢነዛ
ሰይፉ ስለት ቢያፏጭ - ፋከራው ቢበዛ
በድንግል ቃል ኪዳን - መሠረቷ ጠብቋል
በቅዱሳን ጸሎት - ቅጽሯ በእሳት ታጥሯል።

አዝ

ጥንተ ጠላታችን - ፈተና እያስነሳ
ዙሪያችንን ቢከብብ - ተርቦ እያገሳ
መከራን ቢያበዛ - ስደት ቢያደርስብን
እስከ ሞት የሚያደርስ - ስቃይ ቢያበዛብን
ዓለም ላቆመችው - ለጣኦት አንሰግድም

በመከራው ጽናት - ሃይማኖት አንክድም
ከሚነደው እሳት - አምላክ ያድነናል
ባያድነን እንኳን - እሳቱን መርጠናል።

አዝ

እንደ ግያዝ አንሁን - ታውሮ አይናችን
በእሳት ሰረገሎች - ተከቧል ዙሪያችን
ሰይፍን የሚያነሱ - በሰይፍ ይወድቃሉ
ከእኛ ጋራ ያሉት - ከእነርሱ ይበልጣሉ።
የጠሉህን ውደድ - በሚል ህያው ቃሉ
ሲያሳድዱህ ጸልይ - በሚል ክቡር ቃሉ
በመንፈሳዊው ፍቅር - ይጠንክር ልባችን
ይህን ነው ያዘዘን - ቅዱስ አምላካችን

አዝ

ነቅተን ከታጠቅን - የጽድቅን ጥሩር
በትጋት ከቆምን - በእምነት በፍቅር
በጸምና ጸሎት - ስግደት ምጽዋት
በንስሐ ጸድተን - ከጸናን በእውነት
በስጋወደሙ - በጸጋው ከታተምን
በሕይወትም በሞት - ከእርሱ ጋር ህያው ነን።
በወደደን በእርሱ - ከሁሉ እንበልጣለን
በወደደን በእርሱ - አሸናፊዎች ነን።

አዝ

ንፋስ ማዕበሉ - የማይነቀንቀው
መሠረቷ ጽኑ - ቅጽሯም ጠንካራ ነው
የገሀነም ደጆች - አይችሏትምና
ጸንታ ትጓዛለች - ተዋሕዶ ገና።

አዝ

ክፍለ ትምህርት ፩ መሠረታዊ የዜማ ጽንሰ አሳብ

ዜማ:- የድምጾች ቅንብር ውጤት ነው።

ቋንቋዎችን ለመጻፍም ሆነ ለማንበብ ፊደሎች አስፈላጊዎች ናቸው። ለምሳሌ የአማርኛን ቋንቋ ለማንበብና ለመጻፍ የአማርኛ ፊደላትን (ከሀ-ፒ) የግድ ማወቅ ያስፈልጋል። እንዲሁም ሌሎች ቋንቋዎችን ለማንበብና ለመጻፍ የቋንቋዎቹን ፊደላት ማወቅ ያስፈልጋል። የፊደላቱን ቅርጽ በማየት፣ የፊደላቱን ድምጽ በመስማት፣ በማንበብና በመጻፍ መነጋገር ይቻላል። በሁሉም ቋንቋዎች ለመናገር ግን ፊደላትን ማወቅ ግድ አይደለም። ቋንቋ የሰው ልጆች ሃሳባቸውን ለመግለጽ የሚጠቀሙበት መሣሪያ ነው። እንዲሁም የሰው ልጆች ሃሳባቸውን፣ ኀዘናቸውንና ደስታቸውን ከሚገልጹበት መንገዶች አንዱ ዜማ ነው። ይህ ዜማ በተለያዩ ሰዎች እንደ ባህላቸውና እምነታቸው፣ እንደፍላጎታቸውና እንደየአቅማቸው በድምጽ ብቻ እና በዜማ መሣሪያ ሲዜም ይሰማል። የምንሰማቸው ንግግሮች የተለያዩ ፊደላት ቅንብር እንደሆኑና ፊደላቱም የራሳቸው ቅርጽና ድምጽ እንዳላቸው ሁሉ የምንሰማቸው ዜማዎችም የተለያዩ የዜማ ድምጾች ቅንብር ናቸው።

ለዜማ መሠረቱ ድምጽ ነው። ያለድምጽ ዜማ ሊታሰብ አይችልም። የምንሰማቸው ድምጾች ሁሉ የዜማ ድምጾች ሊሆኑ አይችሉም። በዚህ ምክንያት የምንሰማቸው ድምጾች በሁለት ይከፈላሉ።

ሀ. ሁካታ (Noise)

ለ. የዜማ ድምጽ (Musical Sound)

ሀ. ሁካታ (Noise):- ለጆሮ ተስማሚ ያልሆኑ ስሜትን የሚረብሹ ድምጾች፤

ለ. የዜማ ድምጽ (Musical Sound):- ለጆሮ ተስማሚ የሆኑ ስሜትን የሚገዙ/የማይረብሱ ድምጾች ናቸው።

የዜማ ድምጾች የሚባሉት እነማን ናቸው?

የዜማ ድምጾች የሚባሉት ዋናዎቹ ሰባት ሱሆኑ ከእነዚህ ከሰባቱ ድምጾች አምስቱን ድምጾች እያንዳንዳቸውን በግማሽ በመጨመር አምስት ተጨማሪ ድምጾችን እናገኛለን። በዚህ መሠረት የዜማ ድምጾች በአጠቃላይ 12 ይሆናሉ ማለት ነው።

ድምጹን በግማሽ ለመጨመር ወይም ለመቀነስ የሚያስችሉ ጠቃሚ ምልክቶች፡-

- ሻርፕ - በግማሽ ቶን ጨምር

b - ፍላት - በግማሽ ቶን ቀንስ የሚሉት ናቸው።

የዜማ ድምጾች

1	2	3	4	5	6	7	1
Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do - ጣሊያንኛ
C	D	E	F	G	A	B	C - እንግሊዘኛ

- ጣሊያንኛው መጠሪያ ድምጾችን በማውጣት የምናዜምበት ሲሆን የእንግሊዘኛው መጠሪያ ደግሞ ለማንበብ የምንጠቀምበት ነው።

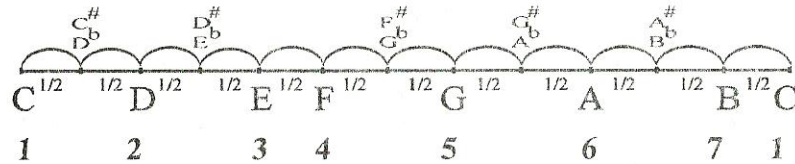
በ C (Do) መነሻነት የሚጀምር ስኬል የተፈጥሮ የድምጽ ድርድር (Natural Scale) በመባል ይጠራል። ይህ በተፈጥሮ የተገኘ የድምጽ አደራደር በድምጾች መካከል የሙሉ እና የግማሽ ድምጽ ርቀት አለው።

1	2	3	4	5	6	7	1
C	D	E	F	G	A	B	C
	T	T	S.T	T	T	T	S.T

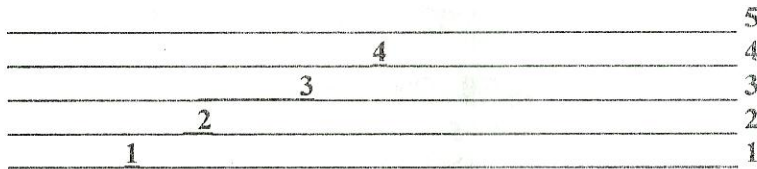
T = Tone (ቶን)

S.T = Semi Tone (ግማሽ ቶን)

በዜማ ድምጾች መካከል ያለው ርቀት የሚለካው በቶን (tone) ነው። በ C ሜጀር ስኬል (ተፈጥሮአዊ የድምጽ አደራደር) ውስጥ በ3ኛ እና በ4ኛ፣ በ7ኛ እና በ1ኛ ድምጽ መካከል ግማሽ ድምጽ (Semi Tone) አለ።

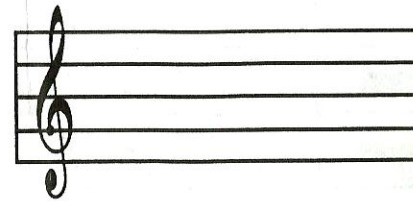
የዜማ ድምጾች በኖታ የሚጻፉበት ሰሌዳ ስታፍ ይባላል። ስታፍ አምስት ወደ ጎን የተሰመሩ መስመሮችና አራት ክፍት ቦታዎች አሉት።

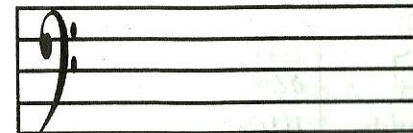
የስታፍ መስመሮችና ክፍት ቦታዎች ቁጥር የሚሰጣቸው ከታች ወደ ላይ ነው። ከስታፍ በላይና በታች ኖታዎችን ለመጻፍ የሚያገለግሉ ረዳት መስመሮች አሉ። ረዳት መስመሮች Ledger Line ይባላሉ።

እያንዳንዱ መስመርና ክፍት ቦታ የራሱ መጠሪያ ስም አለው። መጠሪያ ስሙ የሚታወቀው ስታፍ መክፈቻ ምልክት ሲያገኝ ነው።

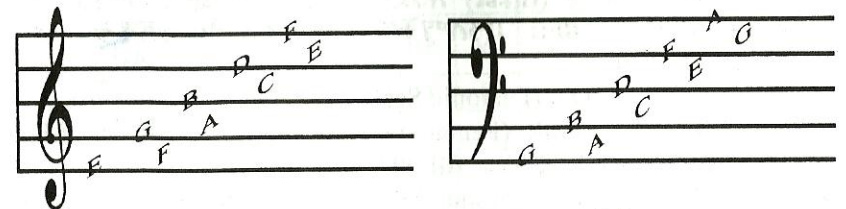
ይህ ትሬብል (G) ክሌፍ ይባላል። ስያሜውን ያገኘው ከተነሳበት ከሁለተኛው መስመር ስም ነው።

ይህ ቤስ (F) ክሌፍ ይባላል። ስያሜውን ያገኘው ከተነሳበት ከአራተኛው መስመር ስም ነው።

> ክሌፍ በስ ፍ በስተግራ መነሻ ላይ የሚቀመጥ የዜማ አንባቢ ምልክት ነው።

የ(G) ና የ(F) ክሌፍ ሰሌዳ የመስመርና የክፍት ቦ ስሞች በሚከተለው መልኩ ማወቅ ይቻላል።

የዜማ ድምጽ ምልክቶች

የዜማ ድምጽ የሚጻፍበት ምልክት ኖታ (Nota) ይባላል። ይህ ኖታ የድምጽ ኖታ እና የዕረፍት ኖታ በመባል በሁለት ይከፈላል።

ሀ. የድምጽ ኖታ፡- የዜማ ድምጽ በሥራ ላይ የሚቆይበትን የጊዜ ልኬት የሚያመለክት ሲሆን፤

ለ. የዕረፍት ኖታ፡- የዜማ ድምጽ በሥራ ላይ የማይቆይበትን የጊዜ ልኬት የሚያመለክት ነው።

የድምጽ ኖታዎችም ሆኑ የዕረፍት ኖታዎች የጊዜ ቆይታ መጠን የሚለካው በምት(Beat) ነው።

የድምጽ ኖታ	መጠሪያ ስም	የዕረፍት ኖታ	መጠሪያ ስም	የምት መጠን
	ሙሉ ኖታ		ሙሉ ዕረፍት	4 W
	ግማሽ ኖታ		ግማሽ ዕረፍት	2 W
	ሩብ ኖታ		ሩብ ዕረፍት	1 V
	1/8ኛ ኖታ		1/8ኛ ዕረፍት	1/2 \
	1/16ኛ ኖታ		1/16ኛ ዕረፍት	1/4 \
	1/32ኛ ኖታ		1/32ኛ ዕረፍት	1/8 \

ቅኝት - Scale (ስኬል)

ቅኝት - Scale (ስኬል) አንድ ዜማን ለመጫወት የሚያስችሉ የድምጾች ስብስብ ነው። በዓለማችን ብዙ ዓይነት ቅኝቶች አሉ። ከእነዚህም ውስጥ፡-

- ዲያቶኒክ ስኬል (Diatonic Scale) እና
- ፔንታቶኒክ ስኬል (Pentatonic Scale) የሚባሉ ሁለት የስኬል ዓይነቶችን እናገኛለን። በዚህም መሠረት፡-

➤ ዲያቶኒክ ስኬል (Diatonic Scale) የሚባለው የመጀመሪያውን ተፈጥሮአዊ የድምጽ አደራደር የ(C)ን ሜጀር ስኬል ሕግ ተከትሎ የሚመሠረት ነው። ዲያቶኒክ ስኬል በሁለት ይከፈላል። ይኸውም፡-

ሀ. ሜጀር ስኬል ለ. ማይነር ስኬል ናቸው።

➤ ፔንታቶኒክ ስኬል (Pentatonic Scale) አምስት የዜማ ድምጾችን የያዘ ቅኝት ነው። በዓለማችን ፔንታቶኒክ ስኬል ከሚጠቀሙ አገሮች አንዷ ሀገራችን ኢትዮጵያ ነች።

የኢትዮጵያ ቅኝቶች

በጥናት የተረጋገጡ የኢትዮጵያ ቅኝቶች አራት ናቸው። እነዚህም ትዝታ፣ ባቲ፣ አንቺ ሆዬ ለኔ እና አምባሰል በመባል ይታወቃሉ። እነዚህ ቅኝቶች መጠሪያ ስማቸውን ያገኙት ከታዋቂ የባህል ዘፈኖች እና ከአገር ስሞች ነው። ይኸውም ትዝታና አንቺ ሆዬ ለኔ ታዋቂ የሆኑ የባህል ዜማዎች መጠሪያ ስሞች ናቸው። ባቲና አምባሰል ደግሞ በአማራ ብሔራዊ ክልል ወሎ አካባቢ የሚገኙ የቦታ ስሞች ናቸው። ከእነዚህ ቅኝቶች ትዝታና ባቲ ሜጀርና ማይነር ሲኖራቸው አንቺ ሆዬ ለኔ እና አምባሰል ግን የላቸውም።

ፔንታቶኒክ ስኬል ተፈጥሮአዊውን የድምጽ አደራደር (Natural Scale) ሕግ ተከትሎ በአምስት የዜማ ድምጾች የተመሠረተ ቅኝት ነው። ይህ ማለት የሀገራችን የዜማ ድምጾች 5 (አምስት) ብቻ ናቸው ማለት አይደለም። ሰባቱንም የዜማ ድምጾች እንጠቀማለን። ነገር ግን ለአንድ ቅኝት በተለያዩ መነሻ ድምጽ አምስት የዜማ ድምጾችን እንጠቀማለን ለማለት ነው።

		1	2	3	4	5	6	7	1
	ተፈጥሮአዊ የድምጽ አደራደር (Natural Scale)	C	D	E	F	G	A	B	C
		Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do
1	ትዝታ ሜጀር	C	D	E	—	G	A	—	C
1.1	ትዝታ ማይነር	C	D	E ^b	—	G	A ^b	—	C
2	ባቲ ሜጀር	C	—	E	F	G	—	B	C
2.1	ባቲ ማይነር	C	—	E ^b	F	G	—	B ^b	C
3	አንቺ ሆዬ ለኔ	C	D ^b	—	F	G ^b	A	—	C
4	አምባሰል	C	D ^b	—	F	G	A ^b	—	C
	*ሰላምታ	C	D	—	F	G	A	—	C

* ተፈጥሮአዊ ቅኝት (Natural Scale) በጥናት የተረጋገጡት የዜማ ድምጾች ናቸው እንጂ በዓለም ላይ ያሉት የዜማ ድምጾች እነዚህ ብቻ ናቸው ማለት አይደለም።

- * ከአራቱ የኢትዮጵያ ቅኝቶች ሌላ ሌሎች ቅኝቶች አሉ።
- ትዝታ ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 4ኛውን እና 7ኛውን ድምጽ በመቀነስ (በማስወገድ) ይገኛል።
 - ትዝታ ማይነር ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 4ኛውን እና 6ኛውን ድምጽ አውጥቶ 3ኛውንና 6ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
 - ባቲ ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 2ኛውንና 6ኛውን ድምጽ በማስወገድ ይገኛል።
 - ባቲ ማይነር ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 2ኛውንና 6ኛውን ድምጽ አውጥቶ 3ኛውንና 7ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
 - አንቺ ሆዩ ለኔ ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 3ኛውንና 7ኛውን ድምጽ በማስወገድ 2ኛውንና 5ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
 - አምባሰል ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 3ኛውንና 7ኛውን ድምጽ በማስወገድ 2ኛውንና 6ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
 - ሰላምታ ቅኝት፡- ከተፈጥሮአዊ ቅኝት 3ኛውንና 7ኛውን ድምጽ በማስወገድ ይገኛል።

የኢትዮጵያ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ

ተፈጥሮአዊ ቅኝት

1	2	3	4	5	6	7	1
C	D	E	F	G	A	B	C
1	1	1/2	1	1	1	1/2	

ትዝታ ቅኝት

1	2	3	5	6	1
C	D	E	G	A	C
1	1	1/2	1	1/2	

ትዝታ ማይነር

1	2	3	5	6	1
C	D	E ^b	G	A ^b	C
1	1/2	2	1/2	2	

ባቲ ቅኝት

1	3	4	5	7	1
C	E	F	G	B	C
2	1/2	1	2	1/2	

ባቲ ማይነር

1	3	4	5	7	1
C	E ^b	F	G	B ^b	C
1 1/2	1	1	1 1/2	1	

አንቺ ሆዩ ለኔ

1	2	4	5	6	8
C	D ^b	F	G ^b	A	C
1/2	2	1/2	1 1/2	1 1/2	

አምባሰል ቅኝት

1	2	4	5	6	1
C	D ^b	F	G	A ^b	C
1/2	2	1	1/2	2	

ሰላምታ ቅኝት

1	2	4	5	6	1
C	D	F	G	A	C
1	1 1/2	1	1	1 1/2	

በገና በሁሉም የኢትዮጵያ ቅኝቶች ሊደረግ የሚችል የአውታር (የክር) የዜማ መሣሪያ ነው። እስከ አሁን ድረስ በሀገራችን በኢትዮጵያ በበገና የተደረጉ ዜማዎችን ስናይ በሚከተሉት በሦስት ቅኝቶች የተደረጉ ሆነው እናገኛቸዋለን።

1.

C	D ^b	F	G ^b	A	C
1/2	2	1/2	1 1/2	1 1/2	
2.

C	D	F	G	A	C
1	1 1/2	1	1	1 1/2	
3.

C	D	E	G	A	C
1	1	1 1/2	1	1 1/2	

በኢትዮጵያ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ 1ኛው አንቺ ሆዩ ለኔ ቅኝት፣ 3ኛው ትዝታ ቅኝት ሲሆን 2ኛውን ግን አንቺ ሆዩ ለኔ ሜጀር፣ አምባሰል ሜጀር፣ ግልብጥ ትዝታ ሲባል ይሰማል። የተለያዩ ባለሞያዎች ይህንን አንቺ ሆዩ ለኔ ሜጀር፣ አምባሰል ሜጀር ቢሉትም አንቺ ሆዩ ለኔ እና አምባሰል በሜጀር ደረጃ የለም ስለሚባል

ለተማሪዎችም ይህን ቅኝት አንቺ ሆይ ለኔ ሜጀር ወይም አምባሰል ሜጀር ብሎ ማስተማር አግባብ ስላልሆነ ትዝታና አንቺ ሆይ ለኔ ቅኝቶች ታዋቂ ከሆኑ ዘፈኖች ስያሜያቸውን እንዳገኙ ይህም ቅኝት ተማሪዎች ቅኝቱን በቀላሉ እንዲያስተውሉትና እንዲረዱት «ሰላም ለኪ» በሚለው ዜማ የመጋቤ ስብሐት አለሙ አጋ የበገና መዝሙር ዜማ «ሰላምታ ቅኝት» የሚል ስያሜ ሰጥቼዋለሁ።

★ ስለዚህ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ሰላምታ ቅኝት የሚለው ቅኝት አንቺ ሆይ ለኔ ሜጀር ወይም አምባሰል ሜጀር ተብሎ የሚጠራውን ቅኝት የተካ መሆኑን ያስተውሉ።

የአንቺ ሆይ ለኔ ሜጀር፣ አምባሰል እና የሰላምታ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ እንደሚከተለው ነው።

አንቺ ሆይ ለኔ $C \xrightarrow{\frac{1}{2}} D^b \xrightarrow{2} F \xrightarrow{\frac{1}{2}} G^b \xrightarrow{1\frac{1}{2}} A \xrightarrow{1\frac{1}{2}} C$

አምባሰል ቅኝት $C \xrightarrow{\frac{1}{2}} D^b \xrightarrow{2} F \xrightarrow{1} G \xrightarrow{\frac{1}{2}} A^b \xrightarrow{2} C$

ሰላምታ ቅኝት $C \xrightarrow{1} D \xrightarrow{1\frac{1}{2}} F \xrightarrow{1} G \xrightarrow{1} A \xrightarrow{1\frac{1}{2}} C$

ትዝታ እና አንቺ ሆይ ለኔ ቅኝትን ለማስታወስ ትዝታ እና አንቺ ሆይ ለኔ የሚለውን ዘፈን በማስታወስ ቅኝቶችን መለየት (ማስታወስ) እንደሚቻል ሁሉ በበገና መዝሙር ደግሞ «ዋኔን» የሚለውን የአቶ ታፈሰ ተስፋዬን የበገና መዝሙር ትዝታ ቅኝትን ለማስታወስ እንጠቀምበታለን።

እንዲሁም «ስለቸርነትህ አምላክ ተመስገን» የሚለውን የዘማሪ ይልማ ይሉን መዝሙር አንቺ ሆይ ለኔ ቅኝትን ለማስታወስ እንጠቀምበታለን።

በዚህ መሠረት በዚህ መጽሐፍ ውስጥ «ዋኔን» የሚለው ስያሜ የትዝታ ቅኝትን ለማስታወስ የገባ ሲሆን «ስለቸርነትህ» የሚለው ደግሞ አንቺ ሆይ ለኔ ቅኝትን ለማስታወስ የገባ መሆኑን ያስተውሉ።

ማጠቃለያ

እግዚአብሔር ሰውን በአርአያውና በአምሳሉ አክብሮ የፈጠረው ለምስጋና ነው። እንደናመስግነውም ዜማን የምናዜምበት ድምጽ ሰጠን። ሰው እግዚአብሔር በሰጠው ጥበብ የዜማ ድምጾችን ፈልጎ አገኘ እንጂ የዜማ ድምጾችን አልፈጠረም። ሰው በነፃ ፈቃዱ እነዚህን የዜማ ድምጾች በሰይጣን መሪነት ለኃጢአት ይጠቀምባቸዋል እንጂ ሰውም ሆነ የዜማ ድምጾች የተፈጠሩት ለምስጋና ነው።

በዜማ ላይ ብዙ ሳይንሳዊ ጥናትና ምርምር የተሠራው በምዕራባውያን ስለሆነ ሁሉ ነገሩ ምዕራባዊ ሆነ እንጂ በዓለም ላይ ኢትዮጵያዊውን ቅዱስ ያፌድን የቀደመ የዜማ ሰው የለም። ማኅሌታይ ቅዱስ ያፌድ ይህን የዜማ ጥበብ ያገኘው በጥናትና ምርምር ሳይሆን በፈቃድ እግዚአብሔር ወደ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት ተነጥቆ ከሃያ አራቱ ካህናት ሰማይ ሰምቶ ነው። የኢ/ኦ/ተ/ቤ/ክም እስከ ዛሬ እየተጠቀመችበት ያለችው ቅዱስ ያፌድ ያየውን ሥርዓትና የሰማውን ዜማ ነው። ቤ/ክናችን በኪዳኑ፣ በቅዳሴው፣ በማኅሌቱ፣ በሰዓታቱ፣ በግልና በሕብረት በሚዘመሩ መዝሙሮች አሥራ ሁለቱን የዜማ ድምጾች ትጠቀማለች። ቤተ ክርስቲያን የዜማ ድምጾችን በቅዱስ ያፌድ አማካኝነት ከእግዚአብሔር ተቀብላ ለዓለም አበረከተች እንጂ ቤተ ክርስቲያን ከዓለም የወሰደችው አይደለም።

ስለዚህ በቅኝቶቻችን ላይ በቂ ጥናት አድርገን ስያሜ የተሰጣቸውንም ሆነ ያልተሰጣቸውን ቅኝቶች የመዝሙር ወይም የዘፈን ስም ሳይሆን በሊቃውንት ቤ/ክ እና በኢትዮጵያውያን የዜማ ሳይንስ ተመራማሪዎች ትክክለኛ ስያሜ ሊሰጣቸው ይገባል።

★ «መዚቃ» የሚለው ቃል የመጣው «ሚውዚክ /Music/» ከተባለው የግሪክ ቃል ሲሆን ይህንን ቃል ግሪኮች በኪነጥበብ ስም ከሰየሟቸው ሚውዚክ/Music/ ለተባሉ ዘጠኝ አማልክት ከሰጡት ስም የተወሰደ ስለሆነ የዜማው ሳይንሱን ሳይሆን «መዚቃ» የሚለው ስም የጣኦት ስም ስለሆነ በኢ/ኦ/ተ/ቤ/ክ እምነት ሥርዓትና ትውፊት ጣዖታት እድል ፈንታ ስለሌላቸው ይህ ስም በዚህ መጽሐፍ ለትውልድ እንዲተላለፍ አልተፈቀደለትም።

« አድርገህልኝልና ለዘላለም አመስግንሃለሁ። » መዝ.፻፩. ፱

ዋቢ መጻሕፍት

- ሰማንያ አሐዱ መጽሐፍ ቅዱስ:- በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤ/ክ የታተመ - 1980 ዓ.ም::
- የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት:- በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር በንግድ ማተሚያ ድርጅት የታተመ - 7ኛ እትም 1996 ዓ.ም::
- የክራር መልመጃ:- ብሥራት ታመነ - ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት - 1990 ዓ.ም አዲስ አበባ::
- ሙዚቃ የመማሪያ መጽሐፍ:- አምስተኛ ክፍል - ሜጋ ማተሚያ ኢንተርፕራይዝ፤ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ - 1997 ዓ.ም::
- ሙዚቃ የመማሪያ መጽሐፍ:- ስድስተኛ ክፍል- በት.መ.ማ.ማ.ድ. በአዲስ አበባ ትምህርት ቢሮ - 1997 ዓ.ም::
- የኢትዮጵያ የባህል ሙዚቃ መሣሪያዎች መማሪያ መጽሐፍ:- ከባህላዊ ሙዚቃ መምህር አለማየሁ ወ/ዮሐንስ - በኢትዮጵያ ጥቁር ዓባይ አሳታሚዎች - ነሐሴ 2002 ዓ.ም

በገና

ዋሽንት

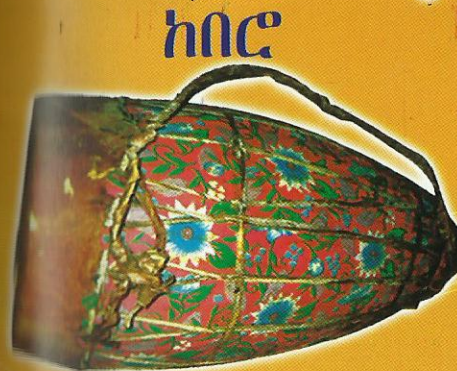

መሠንቆ

መሣፍዎች

የዜማ

ክበሮ

ክራር

